LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ — LIBERTY
Savaitinis

Jungtinėse Valstijose	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$12.00

Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c

NO. 8 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, VASARIO [FEBRUARY] 25, 1977 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 66-IEJI

KRISLAI

Dar apie katalikes
Ką kalba faktai?
Ir prapliupo Plioplys!
Juk jai pasirinkimo nėra

A. BIMBA

Mes jau esame trumpai minėję neseniai Vatikano, tai yra Popiežiaus Povilo VI paskelbtą griežtą pareiškimą, kad katalikų bažnyčioje niekados nebuvo leista moteriai eiti kunigystės pareigas ir niekados nebus. Sakėme, kad tai yra įžeidimas ir paniekinimas katalikių moterų, nes jos nelaikomos pilnomis, lygiomis su vyrais žmonėmis.

Vasario 15 dieną spaudoje pasirodė tuo pačiu įdomiu klausimus ilga Associated Press korespondencija tiesiai iš Romos. Iš jos sužinome, kad šis Popiežiaus pareiškimas reiškia daug daugiau, negu nepripažinimas katalikei teisės kunigauti. Korespondencijos žodžiais, "jis taip pat reiškia užginčijimą katalikei teisės užimti kokius nors pildomuosius arba nutarimus darančius postus!"

Kalbant apie kultūrinį bendradarbiavimą arba kultūrinius mainus su socialistiniais kraštais, ypač su Tarybų Sąjunga, reakcinėje spaudoje garsiai suskamba kaltinimas, kad ten, girdi, "už geležinės sienos," kapitalistinio pasaulio, o ypač Amerikos, kultūriniams laimėjimams ir pasiekimams, ypatingai literatūrai, durys kietai uždarytos, beveik nieko neįsileidžiama ir t. t. Bet ką kalba faktai? Jie tokius kaltinimus absoliutiškai paneigia.

Stai kaip iš tikrųjų yra: Nuo 1945 metų Tarybų Sąjungoje buvo išversta į rusų ir kitas kalbas ir išleista virš 15,000 knygų amerikiečių, prancūzų, vokiečių ir anglų autorių. Tai reiškia net šešis kartus daugiau, negu iš rusų ir kitų tarybinių kalbų per tą patį laikotarpį buvo išversta ir išleista visose Vakarų kapitalistinėse šalyse.

Paimkime tiktai Jungtines Valstijas ir palyginkime. Tarpe 1946 ir 1972 m. Tarybų Sąjungoje buvo išleista 6,305 amerikiečių autorių kūriniai. O kiek tarybinių autorių kūrinių buvo per tą patį laikotarpį išleista mūsų Jungtinėse Valstijose? Ogi tik 450 knygos!

O ką jau kalbėti apie knygų tiražą. Vidutiniai, tarybinių autorių knygos kapitalistinėse šalyse išleidžiamos tik apie 5,000 tiražu. Tuo tarpu Tarybų Sąjungos užsieninių autorių knygos išleidžiamos nuo 50,000 iki 100,000 tiražu!

Tai matote, ko vertas yra reakcininkų nusiskundimas, kad socialistinio pasaulio žmonėms kapitalistinių kraštų kultūriniai lobiai yra nepasiekiami ir nežinomi.

Į sceną pakilo koks ten mums beveik negirdėtas Dr. V. Plioplys. Na, ir atidarė jis savo nešvarią burną, ir plapliupo jis prieš visus, kurie norėtų arba bando palaikyti kultūrinius ryšius su nūdiene Lietuva. Clevelando smetoninininkų "Dirvoje" (vas. 10 d.) jis amžinai prakeikia tuos, kurie kalba apie bendradar-

[Tąsa 3 pusl.]

ŽIAURIAI NUBAUSTAS

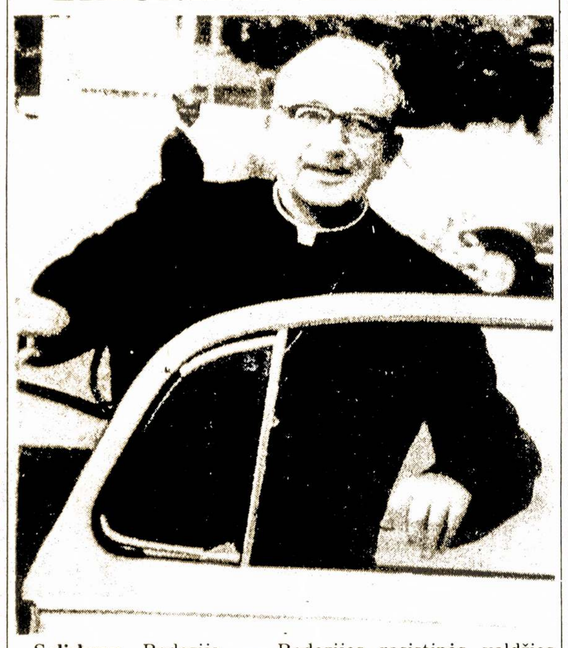

Salisbury, Rodezija. — Rodezijos rasistinės valdžios aukščiausias teismas šį katalikų bažnyčios vyskupą nubaudė 10 metų kalėjimu. Jis buvo kaltinamas, kad jis simpatizuoja Rodezijos juodiesiems gyventojams ir palaiko ryšius su juodaisiais nacionalistais.

Sudaryta plati lietuvių kalbos komisija

Vilnius. — Siekiant suvienodinti terminiją, rašybą spaudoje, periodiniuose ir neperiodiniuose leidiniuose, tarnybiniuose dokumentuose, taip pat operatyviai spręsti sudėtingus lietuvių literatūrinės kalbos klausimus, Lietuvos KP Centro Komiteto ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos nutarimu prie Lietuvos TSR Mokslų akademijos įsteigta Lietuvių kalbos komisija.

Komisiją sudaro: K. Korsakas (komisijos pirmininkas), V. Mažiulis, G. Zimanas, K. Ulvydas (sekretorius), K. Ambrazas, V. Ambrazas, A. Churginas, V. Grinaveckis, A. Laurinčiukas, V. Niunka, J. Palionis, A. Rimkus, D. Roda, R. Sarmaitis, Z. Zinkevičius ir J. Zinkus.

Vyriausybės nutarime nustatoma, kad "Lietuvių kalbos komisijos parengtos rekomendacijos yra privalomos visoms respublikos ministerijoms, žinyboms, organizacijoms, redakcijoms ir leidykloms."

Šiomis dienomis įvyko pirmasis Lietuvių kalbos komisijos posėdis, kuriame buvo aptartos jos veikimo gairės bei aktualieji uždaviniai, organizacinės priemonės. Komisija pirmiausia svarstys principinės reikšmės klausimus, spręs pagrindines lietuvių literatūrinės kalbos norminimo problemas. Numatyta, kad komisija savo darbe remsis respublikos kalbininkų aktyvu, atitinkamų mokslo bei mokymo įstaigų kolektyvais, atskirų specialistų konsultacijomis. Komisijos nutarimai bei rekomendacijos bus specialiai skelbiami tęstiniuose lingvistiniuose leidiniuose "Kalbos kultūra," "Mūsų kalba" ir žurnale "Tarybinė mokykla," apie komisijos darbą bus taip pat informuojama ir kitoje periodikoje.

Entuziastiškai buvo sutiktas

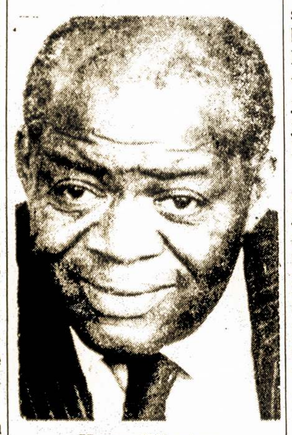

Henry Winston

Chicago, Ill. — Prieš keletą dienų čionai lankėsi ir kalbėjo "Daily World" forume Jungtinių Amerikos Valstijų Komunistų Partijos pirmininkas Henry Winston. Jis iš publikos susilaukė karščiausio pritarimo, kai savo kalboje reikalavo, kad Jungtinės Valstijos pakeistų nusistatymą ir balsuotų už Vietnamo Socialistinės Respublikos priėmimą į Jungtines Tautas.

"Vietnamas nusipelnęs būti Jungtinėse Tautose," Winston sakė. "Vietnamiečių buvimas Jungtinėse Tautose daug prisidėtų prie žmonijos kovos prieš branduolinio karo pavojų."

Henry Winston ragino daryti masinį spaudimą į prez. Carterį, kad jis nesipriešintų Vietnamo priėmimui į Jungtines Tautas.

UŽDRAUDIMAS NETURĖTŲ BŪT ATNAUJINTAS

Washingtonas. — Su kovo mėnesio 15 diena baigsis šios šalies vyriausybės uždraudimas amerikiečiams keliauti į Kubą. Jis neturėtų būti atnaujintas. Priklausys nuo valstybės sekretoriaus Cyrus Vance nusistatymo.

Vartotojams kainos vėl labai pakilo

Washingtonas. — Darbo Departamentas paskelbė savo oficialų pranešimą apie kainų stovį už sausio mėnesį. Jos labai pakilo: net .8 procento! Pats Departamentas pripažįsta, kad tokio didelio kainų pakilo mes nebuvome turėję per paskutinius pusantrų metų — 18 mėnesių. Praeitų metų paskutiniais keturiais mėnesiais vartotojams kainos tepakilo .3 procento. O per visus praeitus metus kainos tepakilo 4.8 procento.

Jeigu šiemet ir toliau kainos kils tokiu pat tempu, kokiu pakilo per sausio mėnesį, tai pabaigoje šių kainos bus pakilusios net 9.6 procento!

Svarbu pabrėžti ir tai, kad daugiausia pabrango maisto produktai. O tas kaip tik paliečia plačiausias liaudies mases, ypač biednuomenę.

Už tokį didelį kainų pakilimą valdininkai bando visą kaltę suversti and didelių šalčių. Jie tikį, kad orui atšilus kainos sustos taip drastiškai kilusios aukštyn.

Bet kaip tai galėjo atsitikti, kad oras nepakenkė monopolistinių korporacijų pelnų kilimui? Kai kurios jų pasidarė rekordinius pelnus. Stai kame tikrasis kaltininkas už nesulaikomą kainų kilimą.

Washingtonas. — Buvusi labai veikli kongresmanė niujorkietė Bella Abzug turėjo pasitarimą su prezidentu Carteriu. Ji sako, kad ji atsisakė priimti prezidento siūlymą jai vietos Carterio administracijoje.

Reikalaujama jį pašalinti

Paul Dixon

Mr. Paul Dixon Carterio administracijoje užima svarbią vietą. Jis yra Federalinės Prekybos Komisionierius. Aną dieną jis labai įžeidė žymųjį kovotoją už konsiūmerių reikalus Ralph Nader, jį išvadindamas "purvinu arabu." Dabar eina plačiausias judėjimas Dixoną, kaip rasistą, iš tos vietos pašalinti.

Laiškas iš Lietuvos apie Bronių Kaminską ir jo nusikaltimus karo metu

Gerbiamoji Redakcija,

Neseniai perskaičiau žinutę Jūsų laikraštyje apie Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenantį pil. Bronių Kaminską.

Kas buvo parašyta, viskas tiesa, jokios abejonės negali būti, nes aš esu Kražietis ir gerai pažinojau Bronių Kaminską. Tikrai jis vokiečių okupacijos metu tarnavo fašistinėje policijoje, — ne tik tarnavo, bet ir vadovavo tokiai galvažudžių gaujai, kaip jis pats kad buvo.

Apie 600 nekaltų žmonių jis su savo gauja iššaudė. Tiesiog baisu buvo žiūrėti, nes asmeniškai mačiau pats, kai jis vedė šaudyti moterų, senelių ir mažų vaikų koloną. Matėme tiktai kai išvedė iš miestelio, o toliau neleido eiti ir žiūrėti nei vienam. Bet ir kad ir būtų leidę, niekas nebūtų norėjęs tokio baisaus vaizdo matyti.

Silpnuosius pėsčioms išvedė prie medžiokalnio ir ten juos sušaudė, o stipruosius vežė mašinomis į Kuprės mišką nuo Kražių kokį 10 kilometrų, ten turėjo paruoštas duobes ir ten juos sušaudė.

Tų vargšų nelaimingųjų ir pasmerktųjų žmonių turtą išsigrobstė ir išsidalino Kaminsko galvažudžiai. Aišku, pats Kaminskas geresnius daiktus sau pasiėmė, o antraeilius atidavė savo tarnams. Buvo girdėti net tokia kalba, kad Kaminskas turėdavęs su savim reples ir iš nužudytųjų ištraukdavęs auksinius dantis. Iš tokio žmogaus visko galima tikėtis.

Jūsų laikraštyje buvo rašoma, kad ištirti tam reikalui, bus siunčiami atstovai į Izraelį, bet kiek sunkiau galbūt bus rasti gyvų liudininkų, nes nuo to laiko jau praėjo 35 metai. O mūsų šalyje tai labai daug žmonių yra žinančių apie ją, visas buvęs Kražių valsčius tai gali patvirtinti, kad jis buvo žudikas. Labai kilnus poelgis būtų iš Jungtinių Amerikos Valstijos pusės, jei Bronių Kaminską atiduotų Tarybiniams Teisingumo organams, juk toks žmogus neteikia garbės ir Jungtinėms Amerikos Valstijoms. Kadangi jis savo tėvynėje tapo išdaviku, tai toks žmogus yra praradęs sąžinę ir laikomas turėtų būti menkaverčius žmogumi ir iš tokio naudos negali turėti nei jokia šalis, o, priešingai, toks žmogus yra pavojingas bet kokiai Valstybei.

Todėl nuoširdžiai prašome "Laisvės" Redakcijos padėti mums ir patarpininkauti, kad nusikaltėlis Kaminskas stotų prieš Tarybinį Teismą.

Linkėjimai visiems pažangiems.

Su pagarba,
Aleksas Bagdonavičius

Amerikos turčiai nesigaili dol. antikomunistinei propagandai

Nėra jokia paslaptis, kad "Radio Free Europe" ir "Radio Liberty" yra reakcijos įrankiai transliavimui antikomunistinės ir antitarybinės propagandos į socialistinis kraštus. Neužtenka to, kad jie kasmet suėda apie 35 milijonus dolerių iš mūsų valdžios iždo. Prie jų finansavimo prisideda ir kapitalistinės korporacijos bei individualiai kapitalistai.

Dienraštis "Daily World" (vas. 18 d.) gavo iš Kongreso Atstovų Rumų Užsienio Reikalams Komiteto raportą apie "Radio Free Europe" finansavimą. Iš jo sužinome, kad, apart valdžios išleidžiamų milijonų, tai antikomunistinei "Radio Free Europe" ir "Radio Liberty" propagandai yra paaukoję:

ACF Industries	$ 47,000
AMT Inc.	15,300
Abex Corp.	17,500
Allied Chemical	82,629
American Brands	78,500
American Express Co.	2,750
American Metal Climax	7,000
American Smelting & Ref.	12,000
AT&T	777,000
Anaconda Co.	72,000
Atlantic Richfield	89,550
Avon	7,000
Bank of New York	18,500
Bankers Trust Co.	77,500
Barber Oil Corp.	7,000
Batter, Barton, Dustine	21,000
Chemical Bank	102,000
Cities Service	85,000
Eastman Kodak	120,000
General Electric Co.	66,000
Paul Gorman (pres. of ITT)	75,000
Union Carbide	375,000
Nelson Rockefeller	43,998
Laurence Rockefeller	43,733
John D. Rockefeller	43,000
David Rockefeller	47,066
Reynolds Du Pont	9,300
AFL-CIO	7,500
Exxon	2,348,000
RCA	120,000
CBS	175,000
Texaco	520,000
E. I. Du Pont de Nemours	910,000
Morgan Guaranty Trust Co.	105,000

Už aukštesnę minimum algą ir už trumpesnę darbo savaitę

Washingtonas. — Amerikos Darbo Federacija-Industrinių Organizacijų Kongresas (AFL-CIO), kuris atstovauja keturiolikai milijonų organizuotų darbininkų, paskelbė savo legislatūrinę programą, tai yra pasiūlymus arba reikalavimus šalies Kongresui. Bus siekiama laimėti šiai programai Kongreso ir vyriausybės pritarimą.

Programoje matome keletą labai svarbių pasiūlymų. Iš jų patys svarbiausi yra: siūlymas pakelti minimum algą iki $3 per valandą ir sutrumpinti darbo savaitę iki 35 valandų. Taip pat labai svarbus siūlymas, kad iš federalinio iždo būtų kasmet skiriama po po 30 bilijonų dolerių viešiesiems darbams arba projektams. Apskaitoma, kad tokia suma duotų dar šiais 1977 metais 1,975,000 naujų darbų.

Iš kitos pusės, kaip žinia, Darbo Federacijos-Industrinių Organizacijų aukštoji vadovybė, Pildomoji Taryba, su George Meany priešakyje, priešinga gerokai numušti valdžiai mokesčius ir militariniams reikalams lėšas. Ji pritaria Pentagono 124 bilijonų dolerių biudžetui.

Unijų judėjimo legislatūrinėje programoje reikalaujama, kad Kongresas atšauktų streiklaužišką "Taft-Hartley" įstatymą. Sakoma, kad jeigu Kongresas tokį atšaukimą priimtų, prezidentas Carteris jį pasirašytų. Sis piktas įstatymas buvo priimtas reakcijos siautėjimo laikais. 1964 metais darbo unijų judėjimas bandė jį atšaukti, bet nepavyko. Reikia tikėtis, kad šį kartą pavyks.

Steubenville, Ohio. — Ohio valstijos rytinės dalies metodistai pasiuntė reikalavimą prez. Carteriui, kad mažintų militariniams reikalams lėšas ir tuos bilijonus dolerių skirtų liaudies poreikiams.

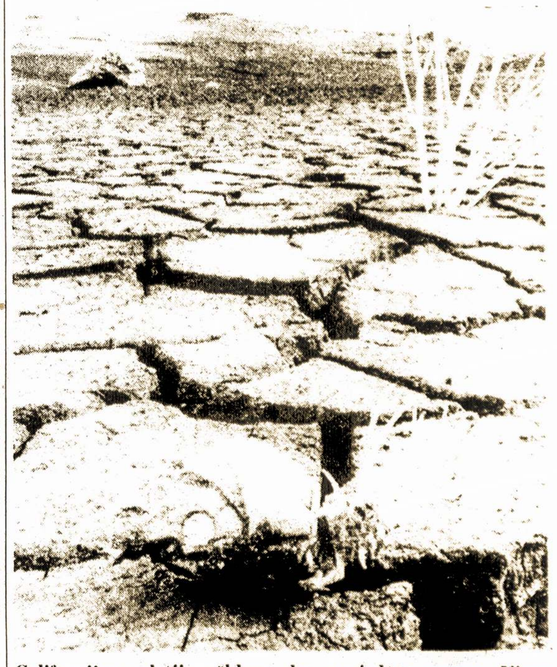

Californijos valstiją užklupo dar negirdėta sausra. Visur trūksta vandens. Valdžia ragina žmones visais būdais ją taupyti. Miškams gręsia gaisrų pavojus.

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$10.00	United States, per 6 months	$ 5.50
Canada, Lat. Amer., per year	$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$ 5.50
Foreign countries, per year	$12.00	Foreign countries, 6 months	$ 6.50

Užsispyręs bloginti santykius

Prezidento Carterio susirašinėjimas su Tarybų Sąjungos taip vadinamais "disidentais" (jo laiškas Sacharovui), jų kurstymas prieš savo šalies vyriausybę, žadėjimas jiems paramos, yra akivaizdžiausias kišimasis į kitos valstybės reikalus ir sąmoningas bloginimas su ja santykių. Taip pat juk tai atviras laužymas Helsinkio sutarties, kurioje ši šalis yra pasižadėjusi nesikišti į kitų valstybių vidinius reikalus, ir nusidėjimas prieš valstybių taikaus sugyvenimo principus, prieš detentę.

Šį prezidento Carterio žygį karščiausiai sveikina visi detentės priešai, visi tarptautiniuose santykiuose įtempimo mažinimo oponentai, visi šaltojo karo laikų sugrąžinimo šalininkai čia ir užsieniuose.

Tokia politiką negali vesti ir neveda prie gero. Blogėjimas santykių tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos baisiai kenkia visam pasaulinės taikos reikalui. Prez. Carter yra pažadėjęs atnaujinti derybas dėl strateginių (branduolinių) ginklų apribojimo ir dar šiemet pasiekti su Tarybų Sąjunga tuo svarbiu klausimu susitarimą. Bet, jo kišimasis į tos šalies grynai vidinius reikalus nesuderinamas su tais jo pažadais.

Taip pat bloginimas santykių tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos kenkia siekimui taikos Vidurio Rytuose.

Bloginimas santykių tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos reiškia bloginimą santykių tarp Rytų ir Vakarų — tarp kapitalistinio ir socialistinio pasaulių.

Ši prez. Carterio politika, jeigu ji nebus pakeista, o ypač jeigu ji dar bus toliau vystoma ir plečiama, gali privesti tiktai prie katastrofos.

Ar tai to mūsų prezidentas ir vyriausybė trokšta ir siekia?

Pasaulinės taikos stiprinimo vardan

Šio mėnesio pradžioje Londone lankėsi buvęs Vakarų Vokietijos premjeras ir Socialdemokratų Partijos pirmininkas Willie Brandt. Tarybinės žinių agentūros "TASS" pranešime iš vasario 8 dienos sakoma:

"VSDP pirmininkas V. Brantas, duodamas interviu Anglijos radijui, pareiškė, kad, jo įsitikinimu, Tarybų Sąjunga nuoširdžiai stengiasi mažinti įtempimą, ir pabrėžė, kad įtempimo mažinimas vienodai atitinka tiek rytų šalių, tiek ir vakarų šalių interesus. Tikiu, pasakė jis, kad įtempimo mažinimo dėka taika gali būti sustiprinta ir bus išplėsti tautų savitarpio ryšiai.

Remdamasis savo susitikimais su L. Brežnevu, padariau išvadą, kad TSKP CK Generalinis Sekretorius nuoširdžiai stengiasi rasti būdus, kaip užkirsti kelią karui, sumažinti išlaidas gynybai ir panaudoti šias lėšas šalies vidaus poreikiams, savo liaudies gerovei kelti.

Atsakydamas į klausimus, V. Brantas atmetė teigimus dėl "grėsmės," kad Tarybų Sąjunga galinti staiga užpulti vakarų šalis. Kaip žinoma, šiuos teigimus plačiai skleidžia kai kurių kapitalistinių šalių reakcingi veikėjai ir spaudos organai."

Tai labai įdomus ir svarbus socialdemokratų partijos lyderio įnašas į pasaulinės taikos reikalą. Kadangi socialdemokratai yra valdančioji partija, tai Vakarų Vokietijos jos vadovaujama vyriausybė turėtų aktyviškai dalyvauti Tarybų Sąjungos ir viso socialistinio pasaulio pasangose mažinti tarptautinį įtempimą. Deja, kol kas nesimato, kad tos vyriausybės užsieninė politika būtų vairuojama Brandto per Londono radiją išreikštoje dvasioje.

Už darbininko teisę į darbą

Jungtinė plieno darbininkų unija yra stambiausia unija šioje šalyje. Ji turi apie 1,400,000 narių. Šiomis dienomis tarpe unijos ir plieno kompanijų prasidėjo derybos dėl naujo kontrakto. Jos gali užsitęsti net keletą savaičių.

Unijos vadovybė sako, kad ji šiose derybose sieks laimėti iš samdytojų užtikrinimą darbininkui teisės į darbą, tai yra, kad kol darbininkas pajėgia ir nori dirbti, jis turi teisę į darbą, samdytojas neturi teisės jam darbą atimti, paliekant jį be pajamų, žmoniškam pragyvenimui.

Yra statoma ir daugiau reikalavimų, bet šis esąs laikomas svarbiausiu. Jam, žinoma, plieno kompanijos priešinasi.

Kaip toli unijos vadovybė yra pasimojus eiti kovoje už jį? Su laiku išryškės. Reikia žinoti, kad šios unijos vadovybė yra konservatyviško nusistatymo. Ji gi dar tapo sustiprinta praėjusiais rinkimais, kuriuose laimėjo senojo unijos prezidento Abelio kandidatų sąrašas. Nė nekalbama apie streiką, jeigu samdytojai griežtai pasipriešintų unijos iškeltiems reikalavimams.

Nauji rūmai Alytuje

Plačiai augančiame Dzukijos industrijos centre Alytuje atšvęstos džiugios įkurtuvės. Tarp Putinų, Dainavos ir Vidugirio naujųjų gyvenamųjų rajonų, iškilo didingi rūmai. Juose vyks įvairios iškilmės, koncertai, sportinės varžybos.

Bendras naujojo pastato plotas — 10 tūkstančių kvadratinių metrų. Didžiąją areną iš trijų pusių supa tribūnas. Jose bei parteryje — beveik du tūkstančiai minkštasuolių. Yra taip pat trys treniruočių salės. Žiūrovų patogumui — erdvus foje, kavinė, bufetas.

Naujojo pastato projektą paruošė kauniečiai architektai.

Rūmai papuošti dekoratyvinės dailės kūriniais.

V. Petkevičienė

Kas ką rašo ir sako

KELIAS IŠ KRIZĖS YRA, BET AR JUO EGIPTO VADAI EIS?

Savaitraštyje "Gimtasis kraštas" (vas. 10 d.) skaitome įdomų straipsnį "Kur nuveda reakcinis kursas." Jame kalbama apie šiandieninę padėtį Egipte.

"Egiptas apimtas krizės," sakoma, "kuri skaudžiai palietė daug šios šalies gyvenimo sferų. Izraelis tebelaiko okupavęs dalį Egipto teritorijos, sunkėja ekonominė padėtis ir liaudies gyvenimas, gilėja socialinė praraja tarp vargšų ir turtuolių, stabdomas demokratinis procesas, plinta parazitizmas."

Kur iš šios krizės išeitis? Ją suformulavo ir pateikė Egipto pažangioji partija.

"Egipto Nacionalinė pažangioji partija paskelbė kreipimąsi į šalies liaudį," sako straipsnio autorius L. A. "Kreipimesi pažymima, kad reikia vykdyti kitokią politiką: grįžti prie bendranacionalinio planavimo metodų, peržiūrėti vyriausybės 'atvirų durų' įstatymus, imtis priemonių valstybiniam sektoriui stiprinti pramonėje, žemės ūkyje, prekyboje, pasirūpinti, kad būtų teisingai paskirstomos pajamos. Reikalaujama suteikti visoms šalies politinėms jėgoms kurti savo nepriklausomas partijas, pabrėžiamas būtinumas panaikinti įstatymus, kurie riboja laisves, nedelsiant paleisti suimtuosius Nacionalinės pažangiosios partijos narius."

Štai išeities kelias, štai priemonės krizei įveikti. Bet ar dabartiniai Egipto vadai su prez. Sadatu priešakyje šį kelią paims, šias priemones panaudos? Labai abejotina. Kaip girdisi, jie dar didina represijas prieš darbo liaudį, prieš pažangiasias Egipto jėgas.

Egiptui tenka labai svarbų vaidmenį vaidinti visuose Vidurio Rytuose. Vadų reakcinis kursas tą vaidmenį, kaip visi mato, silpnina.

MES DIDŽIUOJAMĖS IR SVEIKINAME

Džiugu, kad Lietuvos atletai ir vėl puikiai pasirodė ir gražiai pagarsino Lietuvos vardą.

Lietuvos TSR nusipelnęs treneris A. Karpavičius rašo apie Tarybų Baltarusijos sostinėje Minske įvykusias lengvosios atletikos varžybas, kuriose dalyvavo ir Tarybų Lietuvos atletai. Treneris sako:

"Keturiolika centimetrų buvo pagerintas Tarybų Lietuvos moterų šuolių į tolį rekordas — 6 m 34 cm, priklausęs kaunietei M. Butkienei ir vilnietei V. Bardauskienei. Po puikaus šuolio Minsko manieže, kur praėjusį savaitgalį įvyko Baltarusijos lengvosios atletikos žiemos pirmenybės, V. Bardauskienė tapo vienvalde aukščiausio respublikos pasiekimo autore — 6 m 48 cm. Šis rezultatas — vienas geriausių pasaulyje šį sezoną ir teikia gražių vilčių ateičiai. Juk po dviejų savaičių Minske bus surengtos TSRS lengvosios atletikos žiemos pirmenybės.

Baltarusijos pirmenybėse dalyvavo ir daugiau mūsų respublikos lengvaatlečių. Šuolių į aukštį varžybas laimėjo vilnietis R. Kazlauskas — 2 m 15 cm, A. Jeršovas (Vilnius) pasiekė geriausius rezultatus 300 m (34,4 sek.) ir 400 m (49,2 sek.) nuotoliuose, kaunietis R. Plungė laimėjo vyrų rutulio stūmimą — 18 m 61 cm. Minskietis V. Miasnikovas 60 m barjeriniame bėgime pakartojo Europos rekordą — 7,4 sek. Antrą vietą užėmęs kaunietis A. Stanionis pakartojo LTSR pasiekimą — 7,9 sek. Vilnietis A. Sabonis buvo trečias šuoliuose į tolį — 7 m 40 cm.''

Mūsų, Amerikos pažangiųjų lietuvių, šiems visiems Lietuvos atletams nuoširdžiausi sveikinimai. Mums džiugu, kad Tarybų Lietuva ir sporte yra viena pirmaujančių šalių pasaulyje.

KATALIKŲ BAŽNYČIOS MILŽINIŠKA REAKCINĖ JĖGA PASAULYJE

Chicagos kunigų "Drauge" (sausio 31 d.) pirmajame puslapyje žinioje "Pasaulyje 2,250 vyskupijų" skaitome:

"Vatikanas. — Vatikane iš spaudos išėjo Popiežiškas metraštis su naujausiais statistiniais duomenimis apie katalikų Bažnyčios dabartinę padėtį. Metraštis yra pagrindinis ir išsamiausias informacijos šaltinis apie Vatikano ir atskirų kraštų religines, administracines, mokslo ir įvairias kitas įstaigas, apie viso pasaulio vyskupijas, vienuolijas, universitetus, katalikiškąsias organizacijas.

Naujoji Metraščio laida informuoja, jog dabartiniu metu pasaulyje yra 2250 vyskupijų, 19 daugiau negu praėjusiais metais. 1976 metais buvo paskirti 128 nauji arkivyskupai bei vyskupai. Visame pasaulyje yra 221 vyrų vienuolija su beveik 254 tūkstančiais vyrų vienuolių. Moterų vienuolių yra 778 tūkstančiai: jos yra pasiskirsčiusios į 1173 įvairias vienuolijas.

Apaštalų Sostas praėjusiais metais užmezgė diplomatinius ryšius nu trimis valstybėmis — Žaliojo Lanko respublika, Islandija ir Maroku, kuriose buvo įsteigtos apaštališkosios nunciatūros. 88 pasaulio kraštai turi savo diplomatines atstovybes Vatikane. Įvairiuose kraštuose veikia 46 katalikų universitetai, 33 bažnytinių mokslų fakultetai ir 33 teologijos fakultetai prie valstybinių universitetų."

PERSEKIOJIMAS PABĖGĖLIŲ NUO FAŠIZMO

Kaip žinoma, pabėgėliai nuo fašistinio režimo iš Haiti bando susirasti politinę prieglaudą šioje šalyje. Jų jau čia esama apie 2,000. Jie, žinoma, čia atsirado slaptais keliais. Dabar jie persekiojami ir medžiojimi. Antai El Paso, Texas valstijoje, 47 tokie pabėgėliai yra suareštuoti ir sumesti į kalėjimą. Jiems yra pavojus būti deportuotais.

Todėl šiomis dienomis tapo sudarytas platus komitetas haitiečiams pabėgėliams gelbėti. Komitetas pavadintas: "Rescue Committee for Haitian Refugees." Jį sudarė šios keturios labai įtakingos įstaigos: National Council of Churches, American Committee for Protection of Foreign Born, Haitian Fathers in National Emergency Civil Service Committee.

Komitetas išleido kreipimąsi į visus geros valios amerikiečius gelbėti tas reakcijos aukas. Atsišaukiame klausiama: "Kaip tai yra, kad net 700,000 kubiečių ir 130,000 vietnamiečių surado čia prieglaudą, o tie 2,000 haitiečių yra taip žiauriai traktuojami?

Svarbus klausimas. Vieniems prieglauda, kitiems kalėjimas!

Mat, haitiečiai yra pabėgėliai nuo fašizmo, todėl jiems šios šalies durys užtrenkiamos.

Jiems gelbėti komiteto pastangos turėtų susilaukti kuo plačiausios paramos. Reikia daryti spaudimą į naująją vyriausybę, kad jinai haitiečių pabėgėlių klausimu pakeistų politiką ir suteiktų jiems prieglaudą.

Bažnyčia panaudoja techniką

Krikščionybė nuo savo įsigalėjimo pradžios buvo technikos pažangos stabdytoja. Bažnyčios teologai gerai suprato, kad mokslas silpnina religingumą. Tačiau nesustabdomai technikai vystantis, pasikeitė pasaulio pažinimas. Techniškai mastančiam žmogui religija pasidarė netikra. Tai pastebėjo ir dvasininkai. Staiga bažnyčia padarė griežtą posūkį, pradėdama aiškinti, kad krikščioniškasis mokslas visais laikais buvo ir yra technikos rėmėjas. Netgi, esą, šventuose raštuose nurodoma technikos pažanga.

Vatikano ideologai, kildindami mokslą išplaukiantį iš "dieviško prado," pasiūlė techniką panaudoti religinėje praktikoje. Pradėtos mikrofonizuoti bažnyčios ir šventoriai, imta pamaldas transliuoti per radiją ir televiziją, netgi bažnyčios reikalams pajungiamas kinas. Vatikanui užsakius, JAV pagamintos elektroninės skaičiavimo mašinos, kurios, pagal tam tikrus algoritumus — skaičiavimus, pagristus griežtomis taisyklėmis — kuoduoja žmonių nuodėmes. Automatinis dvasininkas gali nenuilstamai dieną ir naktį priiminėti išpažintis. II Vatikano suvažiavimas skatina ir tikinčiuosius remti techniką.

Susidomėta ir kosmoso užkariavimais. Popiežius sveikino pirmąjį kosmonautą Gagariną, kaip "dangiškojo kosmonauto" Kristaus malonės išrinktąjį. Pasiūlyta sukurti teologinius "protavimo centrus," kurie padėtų spręsti "Moralines bei dvasines Kosmoso problemas."

Tačiau kaip Vatikanas besistengtų technikos pažangą įteisinti, dėl to žmonės nepasidarė nė kiek religingesni. Bažnyčios ir toliau smarkiai tuštėja ir, deja, tuštės!

Br. Jauniškis

IŠ LAIŠKŲ

Gerbiamieji Bičiuliai!

Turiu į Jus didelį prašymą. Sudarinėju lietuvių vokalistų žodyną. Į jį noriu įtraukti ir JAV lietuvių išeivių dainininkus. Būsiu labai dėkingas, jei Jūs galėsite padėti gauti pažangiųjų lietuvių dainininkų trumpus biografinius ir meninės veiklos duomenis, o taip pat jų fotografijas bei spausdintas koncertų programas.

Linkėdamas Jums didelės sėkmės darbe, laukiu Jūsų malonių laiškų.

Su gilia pagarba —

Vytautas Jurkštas

URSS, Lietuvos TSR,
232006 Vilnius,
Partizanų 22-15,
Vytautas Jurkštas.

"Laisvė"

This is to let you know that my stepdad Karl Zuk passed away on Jan. 28, 1977. He lived most of his life in Seattle, Wash., and the last 8 years in Riverside. My mother Elizabeth passed away July 20, 1975. They both are buried here in Riverside.

He went into the hospital on Jan. 5, 1977 one day after his 88th Birthday. He had a pacemacker replaced and had a prostrate gland operation. He died of heart failure.

Thank you, as I know, he would want you to know when he passed away.

Very Truly yours,

Anne Martens

Širvintoje laike koncerto po J. Paleckio literatūrinio vakaro.

MIELI LAISVIEČIAI!

Kažkaip seniai berašiau Jums, įvairiais reikalais užsiėmęs. Dabar sėdau rašyti šį laišką vos grįžęs iš **Vytauto Montvilos** 75-mečio sukaktuvių minėjimo. Jis įvyko Meno darbuotojų rūmų baltojoje salėje, kur dabar vyksta įžymūs respublikinio masto renginiai. Neseniai, sausio 21 d. čia pagerbėme mieląja **Ievą Simonaitytę**, jai 80 metų sulaukus. Daugeliu gražių kalbų ir ilgiausia eile sveikintojų su gėlėmis, adresais ir dovanomis buvo atžymėti tos mūsų didžios rašytojos sukaktis. Daugeliu savo romanų ir atsiminimų knygų **Ieva Simonaitytė** įamžino Mažosios Lietuvos liaudies gyvenimą, pastatė jam nemirštamą paminklą. Vaizdingai poetas **Justinas Marcinkevičius** savo kalboje pažymėjo, kad pradedant 16-ju šimtmečiu Mažoji Lietuva yra davusi lietuvių tautai tris įžymiausius literatūros veikėjus, kuriuos vieną nuo kito skiria 200 metų laikotarpiai — **Mažvydą, Donelaitį** ir **Simonaitytę.**

Dar vienas **Ievai Simonaitytei** skirtas vakaras įvyko Respublikinėje bibliotekoje. Ten greta **J. Baltušio, J. Butėno, E. Matuzevičiaus** ir **A. Laurinčiuko** teko ir man kai ką papasakoti apie mielą**ją Ievutę**, kuriai linkime dar daug šviesių metų.

O šį vakarą paminėjome taurų tragiško likimo kovotoją-poetą **Vytautą Montvilą.** Jis anksti pasireiškė kaipo poetas-pilietis, susirūpinęs savo tautos likimu, neapkentęs Lietuvoje siautusios klerikalinės reakcijos, kurią netrukus pakeitė atviras fašizmas. Buržuazija persekiojo maištingąjį poetą, persekiojo ji, tramdė, laikė keletą metų kalėjime, tačiau nepalaužė jo nusistatymo. Tad suprantama, kad su tokiu entuziazmu **V. Montvila** sutiko 1940 metų įvykius, kuriuose buvo nušluota buržuazinė-fašistinė santvarka ir prasidėjo socializmo statybos era:

Jau baigta puota kruvina, —
Pirmyn teisybė eina.
Todėl skambėk, laisva daina,
Laisva nelaisvės kaina.
O laisvė, mylima, brangi!
Tu — mūsų kelias naujas.
Tu mus srove didžia neši,
Širdyse verda kraujas.
Pirmyn, laisvoji Lietuva,
Atgal nėra jau kelio!

Tapęs aktyviu naujojo socialistinio gyvenimo dainiumi, V. **Montvila** visa širdimi dirbo, kūrė vis naujus eilėraščius. Atsimenu, jis sakydavo, kad niekada netarėjęs tokios kūrybingos nuotaikos, kaip tais audringais tarybinės santvarkos kūrimo mėnesiais, tokio revoliucinio dvasios pakilimo. Deja, neilgai tęsėsi tas įkvėpimo kupinas laikas. Hitlerininkų įsiveržimas ir buržuazinių nacionalistų siautėjimas kruvino teroro bangomis užliejo Lietuvą. Mirtinas pavojus gresė kiekvienam pažangesniam žmogui. Nacionalistiniai budeliai nepagailėjo poeto, jį suėmė ir 1941 m. liepos 19 d. sušaudė. Nėra tikslių žinių kur jis nužudytas, bet spėjama, kad prie VII forto. Tų metų žudynių kaltininkų daugelis blaškosi kažkur užsienio šalyse. Jų tarpe turbūt yra ir V. **Montvilos** žudikai.

Ne kartą **V. Montvila** yra pagerbęs sušaudytuosius revoliucionierius. Eilėraštyje "Žuvusiam draugui" 1926 metais jis rašė:

Parkrito jis nuo budelio
prakeiktos kulkos —
ir vienas žiburys paliovė
šviest.
Bet tuos tegul prakeikia
būsimosios kartos,
kurie išdrįso jį paliest!

O 1941 metais jis skelbė:

Myliu aš jus, kovos draugai,
nors žuvot jūs — nežus
darbai.

Nuo budelio rankos žuvo poetas-patriotas, poetas-revoliucionierius **Vytautas Montvila**, bet, jo darbai nežus, o ir jis lieka gyvas socializmą statančios liaudies darbuose ir širdyse.

Kažkaip nieko neparašiau apie sausio mėnesį įvykusį Maskvoje Pasaulinį taikingųjų jėgų forumą, kuriame man teko dalyvauti. Tai buvo įspūdingas forumas, sušauktas įžymiojo Taikos šalininkų kongreso, įvykusio Maskvoje 1973 metais, sudarytojo nuolatinio organo to kongreso rezoliucijų vykdymu rūpintis. Dalyvavo apie 500 delegatų iš 115 šalių, atstovavusių įvairioms partijoms ir taikos gynimo organizacijoms.

Nuomonių pasikeitimas vyko 13-je diskusinių grupių, kurių kiekviena svarstė aktualiausias įtempimo atlydžio problemas. Forumo dalyviai pabrėžė, kad visuomenė darosi vis efektyvesniu veiksniu sprendžiant tarptautinius klausimus, kovojant už taiką, už tolimesnį atlydį, jo pavertimą nepakeičiamu procesu, skatinant naujas iniciatyvas, kurių tikslas — pasiekti ginklavimosi varžybų nutraukimo ir užkirtimo kelio karams.

Forumui pasibaigus, TSRS Aukščiausioje Taryboje įvyko jos vadovybės susitikimas su įvairių šalių parlamentų nariais, dalyvavusiais jame. Kalbėję susitikime Suomijos, Graikijos, Anglijos, Vengrijos ir Indijos parlamentų deputatai pažymėjo didelį ir nuoširdų susirūpinimą taikos išlaikymu, kurį parodo Tarybų Sąjungos vyriausybė, iškeldama vis naujus pasiūlymus nusiginklavimo ir taikos gynimo reikalais. "Maskva — tai tikra taikos šalininkų Meka" — pareiškė Indijos parlamento Liaudies rūmų vice pirmininkas **V. P. Sathe.**

Ta proga siunčiu geriausius linkėjimus Jums, mieli draugai.

Justas Paleckis

Pavasario rytą

Pakalnėj pražydo žibutės . . .
Ir sodai pakvipo žiedais . . .
Už lango kukuoja gegutė,
Kai bunda saulutė rytais.

Sučiulbo aukštai vyturėlis,
Ir pempė nubudo lauke;
Iš miego gamta atsikėlė —
Pavasaris sveikin' mane.

Kęstutis Balčiūnas

Lietuvos medikai ne tik ruošia gydytojų tūkstančius — jie garsėja pasauliniu mastu

VYT. ALSEIKA,
mūsų bendradarbis Vilniuje

(Pabaiga iš praeito num.)

Tai mūsų laikų epidemija, sako Januškevičius

Tarybų Lietuvoje nesunku pakliūti pas vadovaujančius žmones. Nuvykau į Mickevičiaus gatvę (kurioje kiek toliau buvau gyvenęs prieš karą) ir tuoj atsiradau rektoriaus Januškevičiaus darbo kabinete. Jis skubėjo į pasitarimą su svečiais iš Maskvos, betgi mielai sutiko pasidalinti su manim mintimis.

Jis iš karto dėstė apie širdies ir kraujagyslių susirgimus, apie instituto mokslinį tiriamąjį darbą.

— Juk visų susirgimų, nuo 15 m. amžiaus, 37 proc. tai kaip tik širdies ir kraujagyslių susirgimai. Juk tai keturis kart daugiau susirgimų, negu vėžio atvejais. Tai mūsų šimtmečio pabaigos tikra epidemija — pabrėžė rektorius.

Negaliu netikėti Januškevičiui. Jis aiškina, kad visi tyrinėjimai sujungiami į vieną sistemą. O kas labiausiai domina, yra tai, kad tų širdies, kraujagyslių tyrinėjimų srity šiuo metu dirba du pasauliniai centrai — Roterdamas, Olandijoje ir Kaunas Lietuvoje. Kaunas pateko todėl, kad čia veikia tiriamasis institutas, jame dalyvauja 13 specialybių atstovai. Darbas sėkmingai vyksta ir, anot rektoriaus, "ar tai nerodo, kad vis dėlto galimas bendradarbiavimas tarp dviejų skirtingų sistemų?' '. Tie tiriamieji moksliniai darbai, tas bendradarbiavimas, tai klausimai, verti didesnio susidomėjimo ir apie juos bus, aišku, daf daug rašoma. Juk tai Lietuvos medicinos vyrų didžiulis pasiekimas, laimėjimas.

Jų darbai pastebimi, įvertinami, jais didžiuojamės

Prof. akademikas Zigmas Januškevičius — pasaulinio masto mokslininkas. Nuo 1958 m. jis skaitė pranešimus tarptautiniuose terapeutų Philadelphijoje, po to 1959 m. Chicagoje, po to kituose kongresuose, kardiologų suvažiavimuose Anglijoje, Meksikoje, Madride, Maskvoje, Kopenhagoje, Ženevoje ir kitur. 1975 m. Januškevičius buvo pirmininku kongrese Maskvoje.

Už pasiekimus kardiologijos (širdies susirgimų) srityje 1968 m. buvo suteikta LTSR valstybinė premija prof. Z. Januškevičiui, prof. A. Baubinienei, prof. G. Vitenšteinui, prof. J. Brėdikiui, prof. J. Blužui ir inž. A. Valužiui. O štai 1969 m. TSRS Valstybinė premija už laimėjimus kardiologijoje buvo suteikta prof. Z. Januškevičiui, gi 1970 m. — prof. A. Smailiui ir dr. A. Lukoševičiūtei. Tai vis pavardės žmonių, kuriais, kaip aukšto masto specialistais, didžiuojasi respublika.

Pats Januškevičius yra paskelbęs daugiau kaip 100 mokslo darbų. Per 20 metų instituto darbuotojai spaudoje paskelbė 5970 mokslo darbų — visa tai sudarytų 238 tomus, po 500 pusl. Ir dar įdomu tai, kad per 3 metus jiems buvo suteiktos 39 autorinės išradėjų teisės . . . Institutas palaiko mokslinius ryšius su 300 TSRS ir 80 užsienio šalių mokslinio tyrimo įstaigų.

Institutas turi daugiau 900 darbuotojų

Med. institute Kaune dabar yra daugiau 900 darbuotojų. Iš jų yra 340 pedagogų, o jų tarpe yra: 26 profesoriai, 110 docentų, 30 mokslo daktarų, 192 mokslų kandidatai. Reikia didžiuotis, kai daugiau negu 50 proc. darbuotojų turi mokslinius laipsnius. Iš profesorių 50%, o iš docentų 80% — yra jaunesni negu 50 m. Padidėjo ir įrengimų, aparatūros mokymui vertė — net penkis kartus. Prieš karą buvo vos 17,000 tomų biblioteka, o dabar studentai naudojasi jau daugiau kaip 600,000 tomų lobynu.

Centriniai rūmai yra senoje vietoje — Mickevičiaus g. 9 nr. Cia veikia administracija, yra eilė katedrų, laboratorijos, auditorijos, biblioteka. Mokomasis-laboratorinis korpusas yra Eivenių g., buv. Kauno klinikų pastate, kur veikia visa eilė katedrų, o kai kurios katedrų yra keliose ligoninėse.

Teorinės medicinos fak. dekano lydimas aplankiau centriniuose rūmuose visą eilę skyrių, susipažinau su laboratorijomis, su įrengimais, buvo malonu matyti drausmingus studentus. Štai man parodė buvusį prof. J. Žilinsko kabinetą — viskas palikta, kaip prieškariniais laikais. Panašiai ir teismo medicinos kabinete, kai savo laiku ten dėstė prof. K. Oželis. Tos pačios spintos, tie patys paveikslai ant sienų. Senųjų mokslo vyrų atmintis gerbiama. Prorekt. V. Kuzminskis dar pažymėjo, kad institutas savo jėgomis leidžia rotaprinto būdu visą eilę leidinių. Tai ir leidiniai studentams naudotis, ir informacinės knygutės ir kt.

Platus instituto kultūrinis gyvenimas

V. Kuzminskio žodžiais, "pas mus vyksta gyvas, jaunatviškas ir kūrybingas kultūrinis gyvenimas." Atrodė, kad taip yra ir iš tikrųjų. Seniausias studentų kolektyvų, tai akademinis mišrus choras — daugiau kaip 120 dainos mylėtojų. Kolektyvas — daugelio konkursų nugalėtojas, dalyvavęs išvykose į užsienius. Chorą visą laiką globoja rektorius Z. Januškevičius (ir atlikdavo solines partijas). Plačiai žinomas ir vyrų vokalinis oktetas "Kolegos" — koncertavo daugiau kaip 300 kartų. Ir jis jau gavo daug prizų. Tradicijas puoselėja instituto liaudies šokių kolektyvas — jis koncertavo ir Rumunijoje, Jugoslavijoje, ir kitur. Dar yra dūdų orkestras, kaimo kapela, dramos būrelis, estradinis ansamblis ir kt. kolektyvai.

O sportiniam studentų gyvenimui vadovauja sporto klubas "Medikas." Jis yra pasiekęs nemaža laimėjimų. Cia pridursime, kad institute mokosi apie 2600 komjaunuolių, kurie sudaro daugiau kaip 85 proc. visų studentų.

10,000 gydytojų Tarybų Lietuvoje

Medicinos institute bendras studentų skaičius 1973-1974 m. siekė 2750, iš jų gydomajame fakultete mokėsi 2,056, stomatologijos — 406 ir farmacijos — 288. O juk gydytojai dar ruošiami ir Vilniaus universiteto medicinos fakultete. Kaip buvo paskelbęs sveikatos ministro pavaduotojas, kasmet Lietuva susilaukia iki 590 naujų gydytojų.

O bendras visų specialybių gydytojų skaičius dabar Lietuvoje siekia 10,350 — jų tarpe moterys gydytojos sudaro apie 74 proc. Gydytojai vis ruošiami ir niekas negalvoja, kad jų jau užtenka.

Lietuvos Ž. Ū. Akademijos neakivaizdinio mokymo skyriaus, agronomijos fakulteto 1975 m. studentai diplomantai su dėstytojais.

Apie neakivaizdinį mokymą Lietuvos žemės ūkio akademijoje

Buržuazinės Lietuvos žemės ūkio darbininkai buvo mažiausiai apsišvietę, nes mokslas jiems buvo neprieinamas dėl brangumo.

Atkūrus tarybinę santvarką Lietuvoje, žemės ūkio darbininkų bei specialistų švietimo ir išsimokslinimo klausimas tapo aktualiausiu. Aktualus jis ir šiandieną.

TSKP XXV suvažiavimas iškėlė didelius uždavinius žemės ūkio darbuotojams, nurodydamas darbo gaires dešimtame penkmetyje. Siems uždaviniams įgyvendinti reikalingi kvalifikuoti specialistai. Mūsų respublikoje dirba didelis žemės ūkio specialistų būrys su aukštuoju ir viduriniuoju išsilavinimu. Kylant žemės ūkio gamybos lygiui, naudojant vis sudėtingesnes technologijas bei techniką, tobulinant žemės ūkio gamybos organizaciją specializacijos ir koncentracijos ūkinio kooperavimo pagrindu kryptimi, reikia, kad žemės ūkyje dirbtų dar daugiau baigusiųjų aukštąjį mokslą specialistų.

Dirbantiesiems sudaromos sąlygos įsigyti aukštąjį išsilavinimą, mokantis neakivaizdiniu būdu.

Neakivaizdinio mokymo skyrius akademijoje buvo atidarytas 1949 metais. Pirmieji 75 studentai į akademijos neakivaizdinį skyrių buvo priimti 1949/50 mokslo metais į agronomijos ir žemės ūkio mechanizacijos specialybių pirmąjį kursą, 1952/1953 m. m. pradėtas priėmimas į miškų ūkio specialybę, 1957/1958 m. m. — į hidromelioracijos, 1958/1959 m. m. — į ž. ū. ekonomikos ir buhalterinės apskaitos, 1962/1963 m. m.— į sodininkystės-daržininkystės ir 1963/1964 m. m. — į žemėtvarkos ir ž. ū. mašinų specialybes. Dabartiniu metu žemės ūkio akademija ruošia neakivaizdiniu būdu aštuonių specialybių žemės ūkio specialistus: agronomijos, žemės ūkio ekonomikos ir organizacijos, žemės ūkio buhalterinės apskaitos, hidromelioracijos, žemėtvarkos, žemės ūkio mechanizacijos, žemės ūkio elektrifikacijos ir miškų ūkio. Į pirmą kursą priimame 550 asmenų.

TSRS įstatymai numato nemaža lengvatų studentams — neakivaizdininkams. Mokslas yra nemokamas, Suteikiamos papildomos apmokamos atostogos. Sutrumpinama darbo savaitė, apmokamos kelionės išlaidos, vykstant į egzaminų laikymo vietą ir kt. Sėkmingai besimokantiems I ir II kursų studentams duodama po 35, vyresniuose po 40 ir paskutiniame kurse 30 kalendorinių dienų papildomų apmokamų atostogų per mokslo metus. Diplominio projekto (darbo) ruošimo ir gynimo laikotarpiu duodamos papildomos apmokamos 4 mėnesių atostogos. Valstybinių egzaminų laikotarpiui duodamos papildomos 30 kalendorinių dienų atostogų metu darbovietėje studentams paliekamas vidutinis darbo užmokestis. Atostogos gali būti suteiktos visos iš karto arba per kelis kartus. Studentų pageidavimu 10 mėnesių laikotarpiu, iki pradedant rengti diplominį projektą (darbą) arba iki prasidedant valstybiniams egzaminams, kas savaitę jiems duodama viena nuo darbo laisva diena, mokant už ją pusę gaunamo darbo užmokesčio. Jie dar gali gauti papildomai 1-2 nuo darbo laisvas dienas per savaitę be darbo užmokesčio. Suteikiamos 15 kalendorinių dienų papildomos atostogos ir stojamiesiems egzaminams laikyti. Įmonių, įstaigų, organizacijų ir ūkių, kuriuose dirba aukštųjų mokyklų neakivaizdinių skyrių studentai, administracija vieną kartą per metus apmoka jiems kelionę, vykstant į mokyklą.

Mokymasis neakivaizdiniu būdu skiriasi nuo mokymosi dieniniame skyriuje. Cia didžiausią laiko dalį reikia skirti savarankiškam studijavimui, derinti mokymąsi su darbu gamyboje. Studentams-neakivaizdininkams sudaromos specifinės mokymosi sąlygos. Įstoję į akademiją studentai — neakivaizdininkai iškviečiami į mokymo sesiją. Sios sesijos metu studentai gauna pagrindinius metodologinius nurodymus. Susipažinę su dėstomais dalykais, studentai išvyksta savistoviam mokymuisi iki sekančios mokymo sesijos. Laikotarpyje tarp mokymo sesijų jie turi atlikti kontrolinius darbus, gauti įskaitas ar išlaikyti egzaminus. Kiekvienam kurse organizuojamos po dvi mokymo sesijos. Studentų savarankiškam darbui palengvinti kartą į mėnesį akademijoje studentus — neakivaizdininkus konsultuoja, priiminėja įskaitas arba kontrolinius darbus ir egzaminuoja akademijos dėstytojai. Studentai-neakivaizdininkai turi teisę naudotis akademijos bibliotekoje esama literatūra ir visomis kitomis esančiomis mokymo-metodinėmis priemonėmis bei įrengimais. Studijuojantiems akademijoje neakivaizdiniu būdu dėstomi tie patys dalykai, kaip ir dieninio skyriaus studentams. Skiriasi tik mokymosi laikas. Jis metus ilgesnis, negu dieniniame skyriuje.

Mūsų žemės ūkio darbuotojai gerai supranta didėjančius reikalavimus ir kelia savo kvalifikaciją. Dirbdami gamyboje ir mokydamiesi neakivaizdiniu būdu, žemės ūkio akademiją per 26 metus baigė apie 3 tūkstančius žemės ūkio darbuotojų. Akademiją baigė neakivaizdiniu būdu daug gerų žemės ūkio darbuotojų, daug asmenų, kurie dirba respublikoje atsakingose pareigose ir kurių veikla bei darbas susilaukė visuotinos pagarbos.

Siuo metu akademijoje neakivaizdiniu būdu mokosi daugiau kaip 3300 studentų iš visų respublikos rajonų. Akademijos dėstytojai ir darbuotojai deda daug pastangų ir triūso, gerinant neakivaizdinį mokymą. Gerinamos ir mokymosi sąlygos: statomi nauji mokymo korpusai ir bendrabučiai.

Tai tik dalis siekimų Lietuvos žemės ūkio akademijos neakivaizdinio mokymo srityje.

Doc. R. Petrauskas,
Prorektorius neakivaizdinio Mokymo reikalams

Nuo Redakcijos: Sis įdomus straipsnis apie Lietuvos Žemės ūkio akademiją buvo gautas dar praeitais metais. Atsiprašome autorių už jo panaudojimą taip pavėluotai. Manome, kad jis savo informacinės vertės tebėra nepraradęs.

IŠ LIETUVOS APIE MŪSŲ MENO VEIKĖJĄ MILDRED STENSLER

KĄ PRIMENA NUOTRAUKA

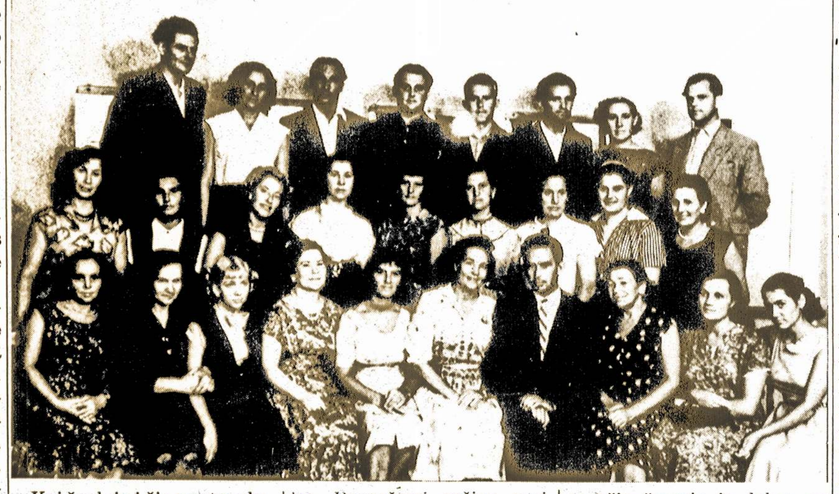

Kai žvelgiu į šią nuotrauką, visada maloniai prisimenu savo bičiulius — Klaipėdos Liaudies operos teatro dainininkus. Su jais per eilę metų buvo praleista daug malonių valandų, dalyvauta daugelyje įsimintinų koncertų Klaipėdoje ir kituose Lietuvos miestuose.

Vieną 1959 metų rugpiūčio popietę į mūsų kolektyvo repeticiją atsilankė tuokart tėvų žemėje viešėjusi JAV lietuvių muzikos veikėja, dirigentė Milda Stenslerienė (Mildred Stensler). Mums labai patiko simpatinga, judri ir nuostabiai energinga tautietė iš užjūrio. Ji gyvai domėjosi liaudies operos teatru, jo darbais, veikla, daug pasakojo apie muzikinį sąjūdį JAV lietuvių tarpe, kuris turi didelės reikšmės išsaugant tautines tradicijas išeivių tarpe. Mūsų pokalbis tęsėsi gana ilgai.

Po to M. Stenslerienė nuo kalbų ryžosi pereiti prie darbų. Paprašiusi arčiau susiburti visus repeticijoje buvusius dainininkus, viešnia su didele ugnele pradėjo diriguoti populiarų Pasveikinimo chorą iš Vytauto Klovos operos "Pilėnai." Atsidėkodami už jos platų, uždegantį mostą, mes stengėmės sudainuoti kuo geriau. M. Stenslerienė liko labai patenkinta ir šio susitikimo atsiminimui nusifotografavo. Ji sėdi pirmoje eilėje, šalia tuometinio teatro dirigento Augustino Kepenio.

Atsisveikindama, viešnia pasakė: "Iki pasimatymo, mieli bičiuliai!" Ir neapvylė. Su M. Stensleriene, jau Vilniuje, 1965 metais susitikau Vingio parko estrados papėdėje koncerto metu. Šį kartą mūsų bičiulė buvo atvykusi ne viena, o su jos vadovaujamu choru ir dalyvavo Jubiliejinėje Dainų šventėje.

Nors ši nuotrauka daryta daugiau kaip prieš septyniolika metų, tačiau dauguma joje esančių žmonių ir dabar su dideliu entuziazmu stengiasi dalyvauti muzikinėje veikloje. Kai kurie iš jų tęsia savo kūrybinį kelią Klaipėdos Liaudies operos teatre. Keleta šios grupinės fotografijos dalyvių šiuo metu gyvena Vilniuje. Tai — jau minėtas dirigentas A. Kepenis, dainininkės Joana Kepenienė (antroji eilė, pirma iš kairės), Aldona Rutkauskienė (antroji eilė, šešta iš kairės), Giedrė Kubikytė (pirmoji eilė, trečia iš kairės) ir šių eilučių autorius — buvęs Klaipėdos Liaudies operos teatro solistas (trečioji eilė, pirmas iš dešinės).

Naudodamieji šia proga, siunčiame nuoširdžiausius linkėjimus mielajai M. Stenslerienei ir linkime jai didelės kūrybinės sėkmės. Tikimės, kad ji nepamiršo mūsų ir to atmintino susitikimo 1959 metais.

Vytautas Jurkštas
Vilnius

KRISLAI

[Tąsa iš 1 psl.]

biavimą su Lietuva; išplūsta jis tėvus, kurie savo vaikams parodė Lietuvoje pionierių stovyklas, bei kurie ruošia ekskursijas į Lietuvą, arba siunčia savo sūnus bei dukras į Vilniaus universiteto lituanistikos kursus, arba kurie aną dieną Chicagos Jaunimo centre parodė Lietuvoje suktus filmus ir t. t.

Beveik visiškai netikęs lygsvaros Plioplys desperatiškai šaukia į visus pokarinius imigrantus čia ir visam pasaulyje: šaukia:

"Prisiminkim mūsų nusistatymą ir nuotaikas gyvenant Vokietijoj. Prisiminkim mūsų vieningą nusistatymą komunizmo atžvilgiu pirmaisiais dviem dešimtmečiais gyvenant laisvame pasaulyje. Tik kažin kas mumyse pasikeitė per paskutiniuosius kelis metus. Kas buvo laikoma pažeminimu ir gėda, laikoma kai kieno jau visai toleruotinu dalyku ir net naudos tame įžiūrima.' "

Chicagos menševikų laikraščio redaktorius sako: "Maskvai labai rūpi susitarti dėl strateginių ginklų gamybos kontrolės, bet ji nesiima jokių žingsnių tai kontrolei įvesti." Jis mano, kad jis čia iškepė labai gudrų argumentą. Bet tai kvailas argumentus.

Tokia kontrolę galima įvesti tiktai abiems pusėms susitarus, šiuo atveju tiktai susitarus tarp Maskvos ir Washingtono. Kontrolės įvedimas yra į abi puses kelias. Maskva, tai yra Tarybų Sąjunga, kaip žinia, yra pakartotinai siūlius susitarti ir įvesti strateginių ginklų gaminimo kontrolę. Bet tie pasiūlymai iki šiol nesusilaukė Washingtono pritarimo. Tuo būdu Maskvai pasirinkimo nėra: kol nėra susitarimo, tol ji turi tuos ginklus gaminti ir tobulinti.

Nejaugi nė to menševikų organo galva nebe[illegible] prasti?

NACIONALIZMAS — TULŽINGI NUODAI!

ALBINAS ŽUKAUSKAS
rašytojas, Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas

Vieną popietę apsilankė mano brolis. Daugelį metų jis dirba žurnalistu. Parodžiau jam vienus savo užrašus — samprotavimus apie susitikimus su užsienio lietuviais, su savais, su pusiau savais, su svetimais, net priešais.

— Gana įdomu — nusprendė brolis. — Žinai ką, imk, va, šituos gabalus apie nacionalizmą ir internacionalizmą. Parašyk tiesiai ir atvirai, ką apie tai galvoji.

Tą pokalbį buvau pamiršęs, dabar, kai jau pasnigo ir pašalo, pagavęs laisvą galadienį — prisiminiau. Kodėl gi neparašius: tegul žmonės sužino mano požiūrį ir šituo reikalu.

Nacionalizmas, kaip suprantu jį aš, komunistinės civilizacijos atstovas, — tai buržuazinė ideologija, buržuazinė politika, skelbianti tautų nelygybę, rasių nelygybę, aukštinanti vienas nacijas — savas, niekinanti kitas — nesavas. Jį išrado, skleidė ir skleidžia išnaudotojų klasės savo egoistiniais tikslais. Skiepydamos tautų neapykantą, skleisdamos rasinės nelygybės šūkį, jos stengiasi pakirsti įvairių tautybių darbo žmonių solidarumą ginant savo teises, silpnina jų jėgas, tuo saugo viešpataujančias savo pozicijas.

Atvirai kalbant, per pastaruosius keletą keliolika metų neteko sutikti šios ideologijos šalininkų Lietuvos, apskritai, Tarybų šalies piliečių tarpe. Tai natūralu: pas mus nėra buržuazijos, — nėra išnaudotojiškų klasių — nėra ir pagrindo jų ideologijai — nacionalizmui.

Tai "dievo pelės"

Deja, tokių gerokai sutikau ir sutinku tarp Lietuvos "svečių", lietuvių, gyvenančių užsienyje, ypač tų, kurie pabėgo po antrojo pasaulinio karo iš savo tėvynės, tie — iš DP. Jie save vadina Pulgio Andriušio išrastu romantišku įvaizdžiu: dievo paukšteliai. Aš kitaip aiškinu šias dvi raides — DP: dievo pelės. Taip, taip — tai dievo pelės, kurios kadaise tuntais ir pavieniui spruko iš skęstančio lietuviškos buržuazijos laivo, pasklido po visą pasaulį, dalis jų dar iki dabar tebeskleidžia savo pelišką smarsą, kartais to smarso atodvelkius atpūsdamos net iki buvusios savo tėvynės Lietuvos.

Pirmiausias jų — šitų atsiprašant "svečių" priekaištas mums, kad Vilniuje, Lietuvos sostinėje, gyvena daug tautybių, kodėl — ne vieni lietuviai. Jiems atsakau: aš esu senas vilnietis, Vilniaus šaligatvius trypiu arti penkiasdešimt metų. Vilniuje tada gyventa apie penkiasdešimt tautybių. Daugiausia būta žydų, lenkų, baltarusių, rusų . . . Lietuvių buvome tik maža saujelė, prisiglaudusi kažkur apie vidurį sąrašo. Dabar Vilniuje, regis, gyvena apie tiek pat tautybių: Vilnius iš senovės buvo, yra ir, matyt, liks internacionalinis miestas. Bet tai gerai, tai man net patinka: visos tautybės čia gyvena broliškoje santaroje, niekas niekam nekliūva. O lietuvių Vilniuje per tą laiką padaugėjo gal šimtą, gal pusantro šimto kartų.

— Galėtų Vilniuje gyventi vieni lietuviai — atkerta man kai kurie pašnekovai. — Taigi Vilnius Lietuvos sostinė.

Ir kalbėk tu žmogau su tokiais, niekaip nerasi bendros kalbos.

Net nori kitų žemes savintis

Tūlas "svečias" eina dar toliau, siūlo bent iš dalies atkurti didžiąją Lietuvą — su Gardinu, Lyda, Naugarduku, atsikąsti gabalą Lenkijos . . .

— Betgi ten Baltarusija, ten gyvena baltarusiai, ten Lenkija — gyvena lenkai, ką su jais daryti? — klausiu.

— Iškeldinti — atsako jis — iškeldinti, ir viskas. Nieko paprastesnio.

Esama ir tokių, kurie paisto apie Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės atkūrimą — nuo Baltijos jūros iki Juodosios jūros . . .

Pasižiūriu tokiam pašnekovui į akis, įdėmiai įsižiūriu kvailys — ne kvailys, bukagalvis — ne bukagalvis, anaiptol: regis, visiškai normalus žmogus, net ir pasimokslinęs ir išpruseęs. O paisto tokias nesąmones, ir tai dvidešimtojo amžiaus pabaigoje — stačiai patraukai pečiais, kaip gali tokių individų atsirasti! Pasirodo, esama.

Žalingi jie ar ne? Mums, aišku, jau nežalingi: mažas vaikas pasijuoks iš tokių sapaliojimų.

Tokių "idėjų" išgirsi ne tik pokalbiuose su kai kuriais išeiviais — pavartyk jų rašliavas — tiesa, dabar jau rečiau, bet vis tiek rasi šitokių samprotavimų.

Mastas jų meilei matuoti

Nacionalizmas — kosmopolitizmo brolis: ten tėvynė, kur riebesnis kąsnis. Kartą vienas įžymus tautietis emigrantas, ir tai ne koks fabrikantas, turtuolis, o inteligentas, dedąsis dideliu intelektualu, Gedimino pilies viršūnėje staiga mane paklausė: Kiek tu, Albinai Žukauske, tarybinis Lietuvos rašytojau, gali per metus nusipirkti kostiumų, nes aš, gyvendamas JAV, galiu kasmet jų nusipirkti dvylika.

Aš apstulbau, pasibaisėjau: esama dar pasaulyje lietuvių — ir inteligentų — kurie tėvynės meilę matuoja kostiumų skaičiais. Bent patriotai! . .

Kitas senyvas JAV lietuvis — taip pat Gedimino kalne — kartu stovėjo ir akademikas Juozas Jurginis, jis, regis, net kažkur šitą pokalbį pakartojo, nieko, pakartosiu ir aš. Taigi tas gerbiamas pagyvenęs tautietis, dairydamasis po Vilnių, mums ėmėsi aiškinti, kad Lietuvos sostinė atrodanti neturtinga, kad JAV miestai esą turtingesni, daugiau prabangos, daugiau automobilių, daugiau visko.

— Taip — atsakiau — galbūt, tamsta teisus, nesu matęs JAV miestų, sunku užginčyti. Bet prašau nurodyti, ar kas nors per praėjusius pora šimtmečių yra griovęs JAV miestus, kaip kad Vilnių. O Vilnius jau mano atminties ribose savo kailiu patyrė du baisiausius pasaulinius karus, devyniolika metų buvo ponų Lenkijos okupuotas — iš tiesų vos puskapį metų teturėjo laiko pilnutiniam gyvenimui. Ir iš to puskapio — mažiausiai dešimt metų gydėsi karo žaizdas, tik po to prasidėjo puoštis, turtėti, prabangėti.

Niekinti, kas mūsų kuriama ar sukurta, aukštinti amerikinį gyvenimo būdą — štai kokia išvada peršasi, pasiklausius šitokių postringavimų.

Mes už tautų draugystę

Ir dar užsienių lietuviams nacionalistams labai nepatinka, kad mes, tikrieji Lietuvos piliečiai, gražiai sugyvename su kitomis tautomis, ypač su rusų tauta. Baisiausią pavojų įžiūri, kad lietuviai mokosi rusų kalbos, kad moka rusų kalbą. Čia, pasak jų, didžiausias pavojus lietuviui nutautėti, surusėti.

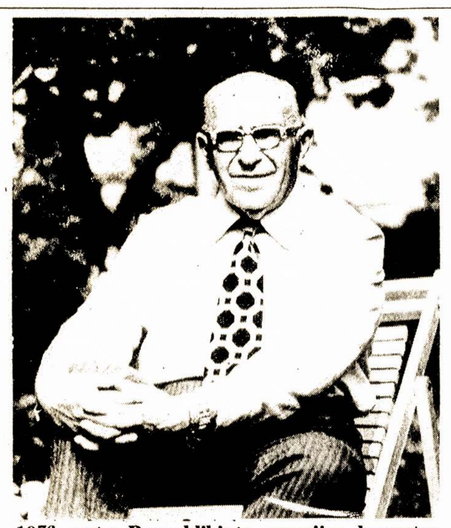

1976 metų Respublikinės premijos laureatas poetas Albinas Žukausas.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

Kokia nesąmonė! Kad daugelis lietuvių, ypač inteligentų, mokosi ir moka angliškai, pranciziškai, vokiškai, lenkiškai — tai, pasak jų, gerai, bet kad moka rusiškai — tai jau blogai. O manaip — tai labai gerai. "Ką išmoksi — ant pečių nenešiosi" — sako sena patarlė. — Apskritai — atsakau tokiems — lietuviai — gabūs kalboms. Antai prieš keletą metų "Pradžių pradžiose" vaizdavau savo vaikystę — kapos su viršum metų senumo laikus. Tada Lietuvos kaimas buvo beraštis, bet beveik kiekvienas Lietuvos valstietis mokėjo dvi tris kalbas. "Žmogaus, beraščio, kuris moka dvi tris kalbas, negalima vadinti tamsuoliu" — rašiau tada. O rusų kalbą ir tada daugelis lietuvių, nors beraščiai būdami, mokėjo.

Prieš kurį laiką Varšuvoje, Jablonėje, Tyriausybiniame priėmime, viena postorė belgė mane paklausė, kurią tarptautinę kalbą aš valdau. — Svarbia tarptautine kalba aš laikau rusų kalbą — jai atsakiau.

Prisipažinsiu, šitoks mano atsakymas tai belgei nelabai patiko, susiraukė. Bet, va, neseniai lankydamasis Azerbaidžane, susitikau su užsieniečiais, atvykusiais į Samedo Vurguno septyniasdešimt metų jubiliejų. Nustebau! Anglas, prancūzas, iranietė, net turkas užkalbino mane rusiškai — va, ir internacionalinė kalba.

Į Samedo Vurguno jubiliejų suvažiavo gal šimto tautybių atstovai. Man toptelėjo mintis, koks tai būtų buvęs Babilono bokštas, jei mes ten nebūtume visi turėję savo internacionalinės kalbos — rusų kalbos!

O jie patys mokosi ir moka

Ir užsieniuose dabar daug kas šitos kalbos mokosi — be jos į antrojo tūkstantmečio pabaigą bus sunkoka išsiversti.

Bet įdomiausia — stačiai stulbina tas faktas, kad tūlas, net ir šitų visų pikčiausių užsienio lietuvių nacionalistų tarpo, pats pusėtinai moka rusiškai, ypač jei jis iš tų, kurie čiulba ten visokiause "amerikos balsuose", "laisvose europose" ar šildosi papades kitose įtartinose, bet gerai apmokamose vietelėse.

Se tau, kad nori: lietuvis nacionalistas ir kalba rusiškai. Tai koks tu, po šimts pypkių, nacionalistas, jeigu mokaisi rusų kalbos!

Beje, dėl "amerikos balsų" ir "laisvų europų". Kai kurios kapitalistinės valstybės, konkrečiai — JAV, išleidžia tam, kaip teko girdėti, dešimtis milijonų dolerių. Balon išmesti pinigai! Jų beveik niekas nesiklauso. Čia vėl prisiminsiu vieną senyvą amerikoną, pusiau intelektualą. — Na, ir jūsų jaunimas — tikri nemokšos! — piktinosi jis, sutikęs mane Vilniuje, Vytauto gatvėje.

— Kas yra? — nustebęs paklausiau.

— Taigi va, mano seserėčia, studentė, nežino, kas yra "Amerikos balsas", "Laisvoji Europa", nieko nėra girdėjusi apie Alilujevą, Solženiciną . . .

— Tai puiku — apsidžiaugiau aš. — Tai labai gerai, kad Lietuvos jaunimas nekrauna sau į galvą visokio šlamšto, kad domisi tik tikromis vertybėmis. O žino jis daugiau negu mes abu, kartu sudėjus.

Amerikonas pakėlė rankas, atseit, pasiduodu ir nė nepadavęs rankos, nudūlino šalin.

Lietuvos žmonės apsišvietę

Patinka tai kam ar nepatinka, bet šiandien Lietuvoje auga šviesios, išmintingos plačiaregės internacionalistų kartos — jų nacionalizmo pelais nesuviliosi.

Nieko Lietuvoje dabar nesužavėsi, nepatrauksi nacionalizmo pelais!

Tvirtėja, pasaulyje įsigali nauja komunistinė civilizacija. Buržuazinė civilizacija baigia savo dienas. Užjūriuose užmariuose baigia savo dienas ir paskutiniai lietuviški jos apologetai — nacionalistai.

Ką gi, tebus nelengva ir jai ir jiems šaltoji nesvetinga smiltis! Nieko daugiau neturiu palinkėti.

KĘSTUTIS BALČIŪNAS

Prie tėvo kapo

Kiek daug minčių, kiek daug siekimų,
Kiek daug svajonių neramių,
Kiek valios, ryžto, susikaupimo
Užmigo amžinu miegu.

Žydėjo obelys ir ievos,
Prabėgo vasarų džiaugsmai, —
Dabar palinkęs plieno stulpas,
Primins mums, kad tu gyvenai;

Kad rodei kelią mums į šviesą,
Mylėt tėvynę mokei mus,
Kovot už laimę, gėrį, tiesą,
Vadintis išdidžiai: Žmogus.

O tau nuėjus sunkų kelią,
Širdis pailso nerami; —
Mes skiriam tau gėlių puokštelę,
Paminklą plieno širdimi.

BUVUSIO BANDAGANIO PRISIMINIMAI

JUOZAS PETRAITIS

Devynioliktojo amžiaus pabaigoje ir dvidešimtojo pradžioje Siaulių apskrities pietvakariuose Polekėlės dvare gyveno sulenkėjęs vokietis — galingas baronas fon-Dobiatt'as. Apart Polekėlės jam priklausė Čiutelei, Buteniškė ir dar keli dvarai Siaulėnų valsčiuje. Baronas buvo drąsus, gudrus ir labai suktas, bet "dievobaimingas" "geras katalikas." Baronas nusinuodijo. Žmonės kalbėjo, kad nusinuodijo, prasidėjus tardymui dėl barono atlikto stambaus kriminalinio nusižengimo. Nusinuodijusio barono von-Dowiatto sūnūs Polekėlės bažnyčios šventoriuje pastatė ką tai panašaus į koplyčią, kurioje palaidojo savižudį baroną. Jeigu nusižudydavo paprasti žmonės, kunigai jų net į kapus nepriimdavo, o savižudžio barono palaikus priėmė net ant šventoriaus.

Dvaras ir kai kurie jo folvarkai turėjo bendras ganyklas su 7 kaimais. Ūkininkavęs po tėvo mirties barono vyresnysis sūnus uždraudė ūkininkams ganyti gyvulius bendrose ganyklose. Ūkininkai nepaklausė. Byla atsidūrė teisme. Siaulių apygardos teisme ūkininkai pralaimėjo, bet laimėjo aukščiausioje distancijoje.

Tuomet dvarininkas bendrose ganyklose prisodino liepukų. Jaunų liepukų lapai sultingi, saldūs, labai skanūs. Ganyklose ganė gyvulius vaikai 7-14 metų amžiaus. Jie valgė liepukų lapus, o alkani galvijai ėdė ne tik liepukų lapus, bet ir šiumečias šakekeles. Jaunas baronas jodinėdavo lydimas 2-3 ginkluotų galvažudžių. Radęs nugraužtus liepukus, dvarininkas bausdavo vaikus — bandaganius: vaiką nurengdavo nuogai (tik galvą apvyniodavo marškiniais), ant saulės pririšdavo prie nugenėto medžio ir laikydavo 2-3 valandas. Aklės, dviliūkiai, musės, uodai, vapsvos ir kiti vabzdžiai kando vaiką ir čiulpė kraują. Jeigu taip kankinamas vaikas apalpdavo, galvažudžiai jį atrišdavo nuo medžio, pamirkydavo pelkės (kurių bendrose ganyklose buvo užtektinai) vandenyje ir vėl pririšdavo. Vaikui apalpus antrą kartą, vaiką vėl mirkydavo vandenyje ir paleisdavo. Šio baroniškojo "pyrago" teko paragauti ir mums.

Ūkanotomis dienomis, kuomet vabzdžių būdavo mažai, jaunas baronas kartais išjodavo pajodinėti vienas — be galvažudžių apsaugos. Kartą, jojant baronui per mišką, pasigirdo šūvis. Buvo peršautas barono arklys. Palikęs peršautą arklį, baronas pėsčias spruko į mišką . . . Vėliau Šiaulių policijos ir apygardos teismo atliktas tardymas parodė, kad barono arklys peršautas namie dirbtais iš švino šratais. Policijos buvo apklausti dauguma Polekėlės apylinkės kaimų vyrų . . . Vienok kaltininkų nebuvo surasta . . . Tik vėliau (jau pirmajam karui pasibaigus) Polekėlės apylinkės žvirblĩai čirškėjo, kad tai šovęs tėvas vieno iš pono barono pirmiau kankintų vaikų.

Po pasikėsinimo ponas von Dowiattas tą vasarą lyg ir aprimo, bet sekančią vasarą dar labiau pasiuto, ir vaikus-bandaganius dar labiau pradėjo kankinti. Dabar ponas jau nebepaleisdavo vaiko po antrojo apalpimo, o tęsė kankinimą toliau — iki trečiojo ir net ketvirtojo apalpimo. Du vaikai buvo visai nukankinti: po ketvirtojo apalpimo nebeatsigavo, ir juos teko palaidoti. Kankinami buvo vienodai berniukai ir mergaitės. Ponas baronas vienas nebejodinėdavo: jį visuomet lydėjo galvažudžiai, kurių skaičius padidėjo iki keturių.

Vieną naktį užsidegė barono stainiinių arklių tvartai. Pamatęs gaisrą, baronas bėgo į kumetynus pakelti kumečių gesinti gaisrą. Ponui bėgant, per sodą, pasigirdo šūvis, ir ponas buvo sužeistas į petį bei ausį . . . Arklidės drauge su arkliais sudegė . . . Po dienos-kitos Polekėlės apylinkę užgriuvo policija su pačiu ispraninku — apskrities viršininku priešakyje. Kelių kaimų visus vyrus areštavo ir išvarė į Siaulių kalėjimą. Kaimuose liko tik moterys, vaikai iki 15 metų amžiaus ir seniai. Artinosi rugiapiūtė, bet apie areštuotus vyrus nei garso.

Tuo metu rusų tautybės dvarininkai Lietuvoje nesugyveno su lenkų ir vokiečių tautybės dvarininkais. Tas antagonizmas išėjo mūsų ūkininkų naudai. Moterys kreipėsi į grafą Zubovą Ginkūnuose (kilometrai 25 nuo Polekėlės). Zubovas atsakė, kad šiuo klausimu daugiausiai galįs padaryti kunigaikštis Naryškinas (žinoma, jeigu jie sutiks), kuris už dviejų dienų važiuojąs į Peterburgą, ir prie progos gali pakalbėti su caru. Zubovas parašė Naryškinui laišką ir pavedė savo vežikui nuvežti laišką ir moteris pas Naryškiną. Perskaitęs Zubovo laišką, Naryškinas pažadėjo sutvarkyti reikalą . . .

Po kelių dienų į Siaulius atvyko caro pasiuntinys generolas Olsufjevas, Kauno gubernatoriaus ir kunigaikščio Vasilčikovo lydimas. Drauge su palydovais ir Siaulių apskrities viršininku Olsuljevas nuėjo į kalėjimą ir, pasikalbėjęs su keliais suimtaisiais (kalbėjo be vertėjo, nes pats gerai mokėjo lietuviškai), liepė tuojau paleisti visus suimtuosius, areštuoti baroną von-Dowiattą ir patraukti jį atsakomybėn už vaikų kankinimą. Atvykusi areštuoti, policija neberado varono von-Dowiatt'o, — jis buvo pabėgęs, nes apskrities viršininkas jį laiku įspėjo apie grėsianti pavojų. Bet baronas savo atpildo neišvengė. I pasaulinį karą jis praleido Rusijoje, po revoliucijos grįžo į Lietuvą. Važiuojant per Panevėžį 1918 m., jį pažino raudongvardiečiai Kryžys ir buvę jo kumečiai Jackus bei Galinis (tuo metu Panevėžyje buvo Raudonoji gvardija); jie baroną įkišo į maišą, užrišo ir įmetė į Nevėžio eketę po ledu. Pavasarį ištirpus ledui, Nevėžio vanduo išmetė negyvą baroną gerokai į pietvakarius nuo Panevėžio. Tuo būdu nedorėlis gavo tą, ko užsitarnavo.

Taip esti su dauguma piktadarių: vieną — kitą kartą išsisuka nuo bausmės, bet vėliau pakliūva. Vienok, prieš mirdamas, baronas von Dowiatt'as padarė dar vieną nusikaltimą: per I pasaulinį karą generolas Olsufjevas su kariniu daliniu stovėjo Bubiuose (15 klm nuo Šiaulių) ir buvo nušautas barono pasiųsto žmogžudžio.

I pasauliniam karui pasibaigus, į Polekėlę sugrįžo iš Paryžiaus vidutinysis barono sūnus, o iš Lenkijos — duktė ir jaunesnysis sūnus. Visus dvarus reikėjo dalinti į 3 dalis. Staiga mirė vidurinysis sūnus, o po kiek laiko — ir jaunesnysis sūnus. Baronaitė liko vienintelė įpėdinė ir ištekėjo už kunigaikščio Liubomirskio . . . Viskas klojosi gerai, bet prasidėjo kalbos, labai nepalankios kunigaikštienei . . . Blogi liežuviai skelbė, kad sudėjusi su jaunesniuoju broliu, baronaitė nunuodijo vidurinįjį brolį, o paskui — pati viena nunuodijo jaunesnįjį brolį . . . . Nunuodijusi todėl, kad kunigaikštis Liubomirskis nesutiko vesti baronaitės, kolei visi dvarai nepriklausys jai vienai . . .

Kad apsidrausti nuo tardymo dėl brolių mirties ir apsaugoti dvarus nuo parceliacijos, baronaitė — kunigaikštienė "pardavė" visagaliui generolui Plechavičiui Čiutelių folvarką. Žmonės pakalbėjo ir nustojo . . . Įsakęs išparceliuoti Polekėlės dvarą su folvarkais Žemės ūkio ministeris docentas Jonas Aleksa, buvo išmestas iš ministeriškos kėdės Smetonos įsakymu, o aršiausias baronų ir kunigaikštienės priešas Polekėlės klebonas kunigas Gerulis buvo iškeltas iš Polekėlės, nežiūrint į parapijonių nužemintus prašymus vyskupui palikti Gerulį Polekėlėje. Bet ką reiškia vyskupui šimtų parapijonių balsas, jeigu jis nukreiptas prieš kunigaikštienę ir generolą Plechavičių? Vyskupui aišku kad parapijonius sugundė pats Liucifera . . .

ĮVAIRUMAI

• Tarptautinio darbo biuro duomenimis, bendras oficialiai užregistruotų visiškų bedarbių skaičius 24 išsivysčiusiose kapitalistinėse šalyse 1975 m. pabaigoje sudarė 17,1 mln. žmonių. Europos Ekonominės bendrijos šalyse bedarbių armija padidėjo nuo 2,2 mln. žmonių 1970 m. iki 5,3 mln. 1975 m. pabaigoje. JAV bedarbių skaičius 1975 m. pabaigoje sudarė 7,8 mln. žmonių, arba 8,3% visų darbingų šalies gyventojų.

• Suomijos automobilių parką sudaro apie 1 mln. automašinų, t. y. maždaug penkiems gyventojams tenka vienas automobilis. 1975 m. pradžioje apie 200 tūkst. suomių dirbo autotransporte arba automobilių aptarnavimo srityje, iš to skaičiaus automobilių transporte — 115 tūkst. žmonių, prekybos automobiliais, jų aptarnavimo ir remonto srityje — maždaug 85 tūkst. žmonių.

• Paryžiuje teisė vieną restorano oficiantą, kam jis iš lankytojo paėmė keturiolika kartų pinigus už vakarienę. Teisme oficiantas aiškinosi: "Tas ponas buvo toks girtas, jog kas 10-15 minučių kviesdavosi mane ir reikalaudavo paimti iš jo pinigus už vyną ir vakarienę. Tuo tarpu mums griežčiausiai uždrausta prieštarauti klientams."

• Didžiausia naujiena Olandijoje — pirmas šios šalies istorijoje penketukas. Laimingieji tėvai — 32 metų Johana ir 34 metų Hendrikas Auteriai iš Roterdamo. Trys berniukai, dvi mergytės ir jų mama jaučiasi puikiai. Roterdamo burmistras įteikė penketuko tėvui penkis sidabrinius šaukštelius.

• Anglijoje išleistas informacinis žinynas apie daugelio buities ir dabartinės technikos daiktų kilmę. Kramtomoji guma pradėta pardavinėti 1848 metais, pirmasis taksi užregistruotas 1906 m. Stutgarte.

• "Enit pres," Italijos valstybinės turistinės valdybos biuletenis, išspausdino tokį skelbimą: "Uždarytas ir parduodamas kalėjimas Santo Stefano saloje. Pastatas tinkamas kaip poilsio centras."

KANADOS ŽINIOS

NEDARBO RYKŠTĖ

Pastaruoju metu Kanados spaudoje buvo nemažai rašoma ir diskusuojama apie Kvebeką. Nuo to meto, kai Kvebeko seimelin buvo išrinkti separatistai, nusistatę ištraukti Kvebeko provinciją iš Kanados konfederacijos, nebūna tos laidos, kurioje netilptų ilgi straipsniai Kvebeko klausimu. Kiekvienas, kuris tik galvą turi, siūlo savo "išmintį," planus, kaip išlaikyti Kvebeką, neprileisti prie suskaldymo Kanados.

Premjeras Trudeau tiesiog isteriškai nukalbėjo net kelis kartus. Vieną kartą jis pasakė, kad Kvebeko atsiskyrimas būtų smūgis ne tik Kvebekui, visai Kanadai, bet ir visam pasauliui.

Jis taipgi sakė, kad netikrumas, nežinojimas, kuriuo keliu nueis Kvebekas, labai kenkia ekonominiai ne tik Kvebeko provincijai, bet ir visai Kanadai.

Ištikro, tur būt premjeras Trudeau teisybę pasakė, kad tas netikrumas kenkia ekonominiai ir visai Kanadai. Štai kaip pakilo nedarbas Kanadoje:

Visą laiką buvo skelbiama, kad Kanadoje yra 750,000 bedarbių. Dabar iškyla viršun, kad jų yra jau 889,000. Tai tik registruotų. Naujųjų Demokratų Partijos nacionalis lyderis Ed Broadbent sako, kad yra mažiausia 300,000 "nežinomų" bedarbių. Juos sudaro asmenys, kurie dėl vienų ar kitų priežasčių buvo išbraukti iš nedarbo apdraudą imančių sąrašų. Pavyzdžiui, darbininkai, lakstę ir ieškoję darbo bent kelis mėnesius, nustoja kantrybės ir vilties gauti darbą, nebesilanko į samdos biurus. Vieną tokį laikraštyje plačiai aprašė. Tūlas C. Brown, 28 metų amžiaus, ieškojo darbo ištisus 6 mėnesius. Negalėdamas to darbo gauti, jis nustojo ieškoti. Sako, nebeturi ir pinigų važinėjimui po miestą. Dabar jis gyvena su šeima iš vaikų bonų, kurių gauna $75.00 į mėnesį. Galimas daiktas, kad tie 300,000 yra panašioj padėty. Taigi, Kanadoj bedarbių yra jau 1,100,000 arba 11 procentų visų dirbančiųjų.

Kad ta skaitlinė gali būti teisinga, rodo ir kiti daviniai. Pavyzdžiui, praėjusiais metais nedarbo apdraudą ėmė Ontarijos provincijoj 21,513 mažiau, nors visiems yra gerai žinoma, kad bedarbių yra daugiau. Reiškia, didelis skaičius bedarbių atsidūrė į "nežinomųjų" armiją, buvo dėl vienų ar kitų priežasčių išbraukti iš apdraudą imančių sąrašų.

Kokią išeitį siūlo?

Nedarbui panaikinti planų netrūksta. Kas galva ir planas. Bet iš jų visų du yra verti paminėti.

Ekonomistas Herbert Grubel; ekonomijos profesorius Britų Kolumbijos Simon Fraser universitete, sako, kad nedarbą Kanadoje iššaukė dideliame laipsnyje visokios apdraudos, o ypatingai nedarbo apdrauda.

"Mes turime realizuoti, kad žmonės ieškos darbo tiktai tuomet, kai bus didelis reikalas dirbti," sako jis. "Nemalonu individualui, bet būtina visam kraštui."

Kitaip sakant, reikia panaikinti nedarbo apdraudą. Nebus apdraudos nuo nedarbo — darbininkai ir tarnautojai bus priversti dirbti. Ką jie dirbs, šis ekonomistas nepasako.

Su šiuo ekonomistu nesutinka net ir nekurie konservatai. Pavyzdžiui, Progresyvių Konservatų Partijos federalis finansinis kritikas Sinclair Stevens. Bet jis sako, kad visų pirmiausia reikia sumažinti taksus korporacijoms. Girdi, reikia duoti paspirtį joms, kad jos galėtų plėsti gamybą. Bet korporacijų pelnas ir taip auga ir auga.

Kaip man atrodo, tai darbininkų unijos ir pažangiosios partijos turi praktiškesnį planą. Jos siūlo sumažinti darbininkų taksus, pakelti algas. Kai perkamoji visuomenės galia padidės, padidės ir pareikalavimas įvairių gaminių. Produktų ir dabar nestokoja.

Net ir NDP lyderis Ed Broadment pasisako už sumažinimą taksų darbininkams, kad sutvirtinus masių perkamąją galią.

Bet Kanados bėdos turi ir kitų šaltinių. Pavyzdžiui, po karo Kanada turėjo mažai kompeticijos. Dabar labai daug kompeticijos turi iš Japonijos, Korėjos, Taivano, Hong Kongo ir kitų vietų. Iš Japonijos importuojama daug automobilių, elektroninių gaminių, iš Taivano, Hong Kongo ir kitur — tekstilės gaminių. Jie daug pigesni už Kanadoj gamintus. Ir jų reikalauja ne tik vartotojai, bet ir verslininkai. Verslininkai gali daug daugiau uždirbti ant importo, negu ant vietinių gaminių.

Nežiūrint to, kad Kanadoje šiuo tarpu yra gan didelis skaičius politikierių, visokių specialistų, ekonomistų, nei vienas iš jų nesugalvoja, kaip sumažinti nedarbą. Daug rašo, daug kalba, bet veltui. Nedarbo rykštė vis didėja ir didėja.

J. YLA

Sveikinimas iš Lietuvos

Gerb. Drg. Žukauskai,

Nuoširdžiai dėkoju už naujametinį pasveikinimą. Kad ir su pavėlavimu leiskite pasveikinti Jus su jau įėjusiais į vėžes 1977 metais ir palinkėti kuo geriausios kloties ir stiprios sveikatos.

Laimingai sugrįžus į namus, malonu prisiminti nepamirštamus susitikimus su Toronto tautiečiais-pažangiečiais. Vakaras, praleistas Jūsų Draugijos salėje, ilgai pasiliks atmintyje.

Atskirai norėčiau per Jus padėkoti už nuoširdumą, vaišingumą ir mielą draugystę Ylai ir jo šeimai, Kuktorams, Morkūnui, O. Starolis, Žuliams, Balniams, J. Valaičiui, Kuisiui, Petkauskui ir daugeliui kitų, kurių pavardžių gerai neatsimenu.

Tegul visus Jus lydi sėkmė propoguojant tiesos žodį apie šiandieninę Lietuvą.

—Su geriausiais linkėjimais,

Dr. J. Valskis

Mūsų linkėjimai Ievai Simonaitytei

Miela ir didžiai gerbiama rašytoja

Montrealio Lietuvių Moterų Klubas siunčia jums širdingiausius sveikinimus su jūsų 80-uoju gimtadieniu. Linkime jums dar daug, daug gimtadienių sulaukti, kad sveikata jums tarnautų ir kad ilgai, ilgai dar nepadėtumėte plunksnos.

Mes didžiuojamės jumis už tai, kad jūs esate moteris rašytoja. Vyrų rašytojų yra daug, o moterų mažai. Rašytoju būti yra sunkus darbas, užtat jie yra labai gerbiami ir aukštai vertinami.

Aš perskaičiau gerbiamosios parašytas knygas — kai kurias net po porą kartų. Praeina keletas metų aš vėl skaitau ir vis randu ką nors naujo, ko pirmą kartą skaitydama nepastebėjau. Man labai patiko šios knygos: "Vilius Karalius" ir "Aukštųjų Šimonių likimas." Jos įdomios ir tuo atveju, kad jose aprašomi įpročiai ir išsireiškimai mums aukštaičiams nauji, nepažįstami, nors esame tos pačios Lietuvos vaikai. Kas nuostabu, kad per tiek šimtmečių jie išlaikė savo kalbą ir kultūrą.

Man tik gaila tų žmonių, kurie sako: "Aš nemėgstu knygų skaityti." Jie nežino, ką jie praranda. Iš kiekvienos knygos žmogus pasisemi žiupsnį žinių, kurios praturtina tavo žinojimą.

A. Šuplevičienė

Miela draugystė nesensta

Senieji metai jau pasiliko gana toli, vienok tik šiandien, vasario 12 d. gavau laišką nuo dr. J. Valskio, sveikinant su 1977 metais. Mat, praeitais metais dr. J. Valskis ir kolūkio pirm. K. Rakauskas važinėjo po Kanadą ir lankėsi Toronte. Jų laikas buvo labai apribotas, bet jie surado progą susitikti su Toronto pažangiaisiais lietuviais. Nors pas mus susirinkimas buvo sušauktas skubotai ir nelabai planingai, vienok žmonių susirinko nemažai.

Svečiai iš Tarybų Lietuvos labai vaizdingai ir gražiai nušvietė, kaip mūsų senoji tėvynė Lietuva dideliais žingsniais žengia pirmyn, ne tik dėl savo tautos žmonių gerovės, bet ir dėl visos žmonijos labo. Sveikatos reikalais buvo daug klausimų, į kuriuos dr. Valskis mielai atsakinėjo. Visi klausytojai, matyt, buvo labai patenkinti sueiga ir svečius palydėjo gausiais aplodismentais.

Būtų malonu, kad ir šiais metais vėl sulauktumėme svečių iš Lietuvos, nes tikrai malonu su jais laiką praleisti.

J. Ž.

TRUMPAI APIE VISKĄ

Praeitą žiemą praleidau Floridoje, St. Petersburge. Sužavėjo mane Floridos gamtos grožis ir pažangiųjų lietuvių draugiškumas link mūs kanadiečių lietuvių turistų. Prižadėjau jiems atvykti ir šią žiemą, bet neišlaikysiu jiems duoto žodžio. Atsiprašau.

* * *

Vasarą aplankiau gimtąjį kraštą Lietuvą. Važiuojant keliais į gimtąjį kaimą, neteko važiuoti neišbrendamais purvais, kaip praeityje būdavo. Miestuose prie bažnyčių nesimatė eilės sėdinčių ubagų, ir bažnyčiose nereikia maldininkams statiems melstis — sėdynės tokios pat kaip ir Montrealio bažnyčiose.

Teko kalbėtis su jaunystės dienų draugais. Visi patenkinti nauja socialistine santvarka Lietuvoje.

* * *

Šią žiemą trumpu laiku du šimtai suviršprancūzų tautybės kanadiečių nuvyko į Kubą. Nors jie ispanų kalbos nemoka, bet vargo neturėjo. Kubos gamta graži, verta pamatyti. Ypač žiemos laiku naudinga tiems saulute pasišildyti ir išsimaudyti jūros šiltame vandenyje, kurie yra reumatizmo kankinami. Sugrįžę nesigraudinsite. Aš tai patyriau praktikoje.

* * *

Kvibeko premjeras Leveaque pranešė per spaudą, kad jis paskyrė komitetą prižiūrėti, kaip Montrealio valdyba išleidžia pinigus, kurie yra iš provincijos iždo skiriami miesto reikalams. Lietuviškas priežodis sako: "Nauja šluota aslą gražiai šluoja."

* * *

Federalinio parlamento Ottawoje keturi Kvibeko atstovai laike atidarymo sesijos nesimeldė ir negiedojo "Dieve, saugok karalienę." Dabar jie gauna laiškų, grasinančių už išeidimą karalienės!

* * *

L. P. Lapiere buvo gydomas Louis-Hippolite nervų ligoninėje. Buvo pripažintas pilnai sveiku ir apgyvendintas St. Onge namuose. Globėjai pastebėjo, kad ligonis pavojingas ir raportavo policijai, reikalaudami jį paimti atgal į ligoninę. Gydytojai tvirtino, kad jis nėra pavojingas ir nepriims ligoninėn. Išprotėjęs ligonis susirado kirvį ir nukirto galvas Mrs. Onge, 45 metų, ir jos dukrai, 16 metų. Vyras parėjęs namo rado žmoną ir dukrą be galvų! Galvas vėliau surado rusyje paslėptas.

* * *

Kvibeko premjeras Levesque sako, kad jis važiuodamas tik 35 mylias į valandą, pervažiavo girtą gatvėje gulintį žmogų, kurie nuvežtas į ligoninę, mirė.

* * *

Policijos seržentas J. Audete užsiaugino barzdą. Viršininkai įsakė barzdą nusiskusti, kaip įstatymai reikalauja. Nepaklusus įsakymui, buvo atleistas iš pareigų. Jis uždavė bylą prieš vadovybę ir pralaimėjo. Reporteriams pareiškė, kad jis perkels bylą Ottawon. Ir jeigu ir ten pralaimės, tai kreipsis į Anglijos valdžią. Dabar visi barzdočiai ir ilgaplaukiai laukia jo bylos laimėjimo su nekantrumu.

* * *

Praeitais metais Montreale ir apylinkėse buvo apiplėšta 600 bankų. Per apiplėšimus 13 tarnautojų buvo nušauti, kai nepaklausė plėšikų įsakymo.

Tyrinėjimai parodo, kad daugumą plėšikų sudaro jaunuoliai tarpe 14 ir 19 metų amžiaus, studentai. Apklausinėjus 3,000 studentų, surasta, kad 8 iš kiekvienų 10 studentų verčiasi labai sunkiai. Tas juos verčia griebtis kriminalysčių.

* * *

C. N. T. U. viceprezidentas pareiškė spaudai, kad kompanijos diskriminuoja prancūzų tautybės darbininkus, mokėdamos jiems mažiau, negu anglams darbininkams. Tas skatina Kvibeką atsiskirti nuo angliškų provincijų.

* * *

Kanados turistų biuras pataria kanadiečiams važiuojant į Jungtines Valstijas, išsikeisti kanadiškus dolerius į amerikoniškus, nes Amerikos bankai nemoka pilnos vertės už kanadiškus dolerius.

* * *

Federalinė valdžia 1920 metais Kvibeko provincijoje įsteigė R. M. P. Įgulą sudaro 1,456 vyrai. Jų išlaikymas yra provincijos lėšomis. Dabar Levesque valdžia reikalauja, kad Ottawa ją atšauktų, nes provincija turi savo policiją nuo 1870 metų. Taipgi reikalauja sugrąžinti 370 milijonų dolerių, kurios provincija sumokėjo Ottawai. Kuo tas pasibaigs, sunku atspėti.

P. Kvietinskas

"LAISVEI" IŠ TOLIMOSIOS AUSTRALIJOS

Gerbiamoji "Laisvės" redakcija!

Nuoširdžiai sveikinu visą "Laisvės" personalą ir skaitytojus, linkiu visiems geriausios kloties, taikingų 1977 metų.

Labai atsiprašau, kad ligi šiolei neprisirengiau jums parašyti ir padėkot už laikraštį, kurio pirmutinį nr. 28-tos gegužės, gavau liepos mėn. pereitais metais. Labai nustebau radusi jame mano "Tiesai" rašytą straipsnelį apie Australijos gyvenimą. Malonu, kad davėte progą savo skaitytojams sužinoti kas dedasi "The land of milk and honey, but very little money," populiarus posakis.

Gyvenimas čia eina kas savaitė blogyn, infliacija kyla kaip termometras prieš saulę. Vienas pavyzdėlis: 1 kilgr. druskos prieš 12 mėn. buvo 12 centų, dabar 20 c. Darbininkai, kurie turi stiprias unijas, stato reikalavimus vieną po kito ne tik dėl aukštesnio atlyginimo, bet ir dėl geresnių darbo salygų, trumpesnių valandų ir t. t. Manau jus žinote, kas yra "work to rules campaign," tą priemonę unijos čia naudoja. Pabaigoj sausio mėnesio gelžkelių unijų darbininkai tą darė, virš savaitės traukiniai ėjo pavėluotai. Gelžkelio unija užpyko, kad 1 darbininką atleido, būk tai per jo kaltę žuvo 1 keleivis. Darbininką priėmė atgal, ir traukiniai vėl eina laiku, unija laimėjo.

Pradžioj vasario mėn. air traffic controlers pradėjo "work to rules campaign," jau kelios dienos orlaiviai vėluoja po ½ val. ir daugiau. Jie irgi reikalauja aukštesnio atlyginimo ir geresnių darbo salygų. Elektros unija buvo nutarus streikuoti, bet laikinai atšauktas. Jie pereitą metą streikavo, išreikalavo algų pakėlimo ir 35 val. darbo savaitės, bet elektros kaina tuoj pakilo virš 20%. Kompanijos iš savo kišenių nemoka, patys žmonės turi sumokėti.

Manau ir pas jus yra žemės mokestis. Rates, kaip ji čia vadina dabartinė liberalų valdžia, pasigerindama fabrikantams ir didelių kompanijų savininkams (daugiausia užsienio), tapo smarkiai sumažintos nuo $5000 ligi netoli $100,000! O privatiškiems gyventojams, daugiausiai tiems, kurie gyvena biznio ir fabrikų rajonuose, rates pakilo 30% ir 50%. Vandenio mokestis irgi pakilo nuo 20% ligi 40%, žiūrint kokiam rajone gyveni. Tas eina pagal namo vertę.

Bedarbių skaičius, oficialiai paskelbė, 5,8 per cent visų darbo jėgų. Bet neoficialiai yra daugiau, į tą skaičių neįeina tie, kurie paliko vidurines ir aukštesnes mokyklas pabaigoj metų (prieš Kalėdas). Jų nepriima registruotis dėl bedarbių pašalpos ligi šio mėn. pabaigos. O darbų nėra. Jau virš pusė mil. bedarbių. Į tą skaičių įeina virš 600 mokytojų, kuriuos atleido dėl jų pažangesnių požiūrų. Į jų vietą importavo jiems "ištikimus" mokytojus iš jūsų valstybės.

Didesnė bedarbių dalis yra jaunimas, daugumoj mokslą baigę, jiems įdėjų ir jėgų nestinga, dauguma vartoja drugs (narkotikus), tam reikalingi pinigai, tad kąsdien didėja bankų įmonių ir vaistinių apiplėšimai. Be to, policija suranda daug kanapių ūkių, kur agrikultūros mėgėjai augina narkotikus pasipelnymo tikslais, nes pareikalavimas gana didelis. Tik gaila, kad policija sunaikina visą derlių, kuris siekia daug milijonų dolerių —, dabartinėmis kainomis.

Jau šiemet turėjome keletą cyklonų, sugriovė miestelį Victorijos pietinėj dalyje, apgriovė Sydnėjaus priemiesčius, 1 moteris žuvo, vakar pietvakarių Victorijoj kitą miestelį apgriovė. Sydnėjaus priemiestyje 5 neidelius lėktuvus apvertė aerodrome. Visur daugybė medžių, elektros vielų guli ant kelių. Nežinau, kas blogiau čia — cyklonai ar pas jus sniegas ir šalčiai. Iš pranešimų matyti, kaip pas jus su sniegu kovoja.

Nežinau, ar jums bus įdomu skaityti. Aš čia tiek daug prirašiau.

Svečiuodamasi Lietuvoje sutikau drg. Ylą, ir pas ji užsisakiau "Liaudies Balsą." Gavau keletą numerių ir sustojo. Ir štai iš nežinių gaunu "Laisvę," už kurią esu labai dėkinga ir patenkinta.

G. Marinytė

Miami, Fla.

GRAŽŲ ĮSPUDĮ PALIKO S. MASYTĖS FILMAI

Vasario 13 dieną ir vėl LSK salė buvo pilnutėlė vietinių ir svečių mūsų sueigų lankytojų. Kaip sausio 30-tos koncertas, taip ir Masytės filmai neabejotinai įrodė, kad pažangioji visuomenė didžiai vertina meną, kultūrą.

Ir kodėl ne? Kino, filmų menas yra vaizdo, veiksmo ir garso sintezė. Šis menas — tai mūsų amžiaus technologijos mokslo padaras. Kino menas šiuo metu turi daugiausia žiūrovų ir klausytojų pasaulyje — jis veikia mokslo, literatūros, muzikos ir kitose visuomeninės veiklos sferose. Kino nuopelnus galima matuoti, palyginti ir sekamu pavyzdžiu: Sakysime, kai L. Tolstojus parašė didyjį veikalą "Karas ir taika," beraštis žmogus negalėjo šio romano skaityti ir sužinoti, kas jame pasakyta. Tačiau filmuose atkurtą Tolstojaus romaną ir beraštis žmogus, kuriam gamta davė klausą ir regėjimą, — mato, girdi ir supranta.

Tad grįžtame prie savo temos. S. Masytės filmuose atsispindi jos ir mamytės kelionė Lietuvon — Newyorkas, Europos didmiesčiai, paskiau Leningradas, Maskva ir Vilnius. Tarybų Lietuvoje Masytė matė daug. Savo, jos mamytės, pasimatymus, susitikimus, įdomias vietas ir įstaigas ji pati savu aparatu užfiksavo į filmų juostą ir parvežė mums parodyti gimtinės šalies dabartinį gyvenimą. Žiūrovui, klausytojui Stefanija nepalieka jokių abejonių, nes ji savo aiškia ir gražia kalba puikiai interpretuoja kiekvieną savo filmų paveikslą.

Žinoma, pati Stefanija Masytė yra retenybė pažangiųjų lietuvių judėjime. Ji gimė, augo ir advokatūros profesiją įsigijo Amerikoje. Ir šiuo metu Stefanija gyvenimą pelno iš darbo advokatūros profesijoje. Ji dirba Wayne county, Michigan valstijoje kaip prokuroro padėjėja. Tačiau Stefanija, nepaisydama pavojų, nuo pat jaunatvės, vykdo savo tėvelio, Miko Masio, socialinės pažangos idėjas. Ji ir šiandien yra pažangaus judejimo pozicijose. Ji veikia ir vadovauja Detroito lietuvių pažangiam judejimui.

Ir dar prie to, Stefanija atvyko į Miami, rodė mums filmus iš Tarybų Lietuvos savo lėšomis. Ne tik kad ji nereikalavo atlyginimo už kelionę ir filmų rodymą, bet atsisakė priimti ir bent kokią dovanėlę už savo darbą. Vadinasi, Masytė savo didelį darbą ir lėšas skiria kultūrinei ir meninei lietuvių tautos pažangai.

SEKANTI LSK MENINĖ PROGRAMA

Kovo 13 dieną LSK rengia pietus ir koncertą. Tai vėl džiugi naujovė. Jau galime pranešti, kad ir šiame koncerte turėsime svečių programoje. LMS veikėja, chorvedė, Mildred Stenslerienė mums pranešė, kad ji, solistas V. Bekeris kovo 13 bus Miamyje ir galės dalyvauti LSK koncerto programoje.

Žinoma, koncerto programoje dalyvaus mūsų šaunusis kvintetas, duetai, choras ir kiti talentai, vietiniai solistai. Visus vietinius ir svečius kviečiame dalyvauti šiame koncerte.

V. Bovinas

Binghamton, N. Y.

IŠ LDS KUOPOS SUSIRINKIMO

LDS 6 kuopos susirinkimas įvyko vasario 5 d., Sokol salėje. Kaip ir visada, pastaruoju metu nedaug narių atsilankė.

Kuopos pirmininkė A. Maldaikienė atidarė susirinkimą 1 val. dieną. Ne visi kuopos valdybos nariai dalyvavo.

Perskaita prieito susirinkimo protokolas ir pateikta finansinė atskaita.

Visi valdybos raportai priimti vienbalsiai.

Po apsvarstymo nutarta surengti pikniką liepos 31 d., o antrą parengimą surengti rudenį. Kaip viskas išeis, tai laikas pasakys.

SEKANTIS SUSIRINKIMAS

Sekantis LDS 6 kuopos susirinkimas įvyks kovo 5 d., toje pačioje vietoj. Pradžia 1 val. Tai bus svarbus susirinkimas. Prašome visus kuopos narius jame dalyvauti.

M. Lynn

ALBERTSON, N. Y.

Mirus

Aleksui Veličkai

Reiškiu giliausią užuojautą žmonai Domicelei, sūnui Justinui, Marčiai Marcia, anūkėms Erica ir Nina ir visiems artimiesiems.

MARGARET ČESNAVIČIŪTĖ-PETRIKIENĖ
Hollywood, Florida

BINGHAMTON, N. Y.

Mirus

Povilui Kaminskui

Reiškiame nuoširdžią užuojautą jo dukrai Amelia Wasko, dviem anūkėm, dviem pro-anūkėm, Povilo sūnaus dviem anūkėm ir dviem anūkam; taipgi visiems kitiems artimiesiems šioje šalyje ir Lietuvoje.

N. Yudikaitienė
W. Yudikaitis (sūnus)
P. Yasilionis
M. Mikalajūnienė
A. Žemaitienė
J. Žemaitis
Elie Žemaitis (dukra)
A. Maldaikienė
J. Vaicekauskas
A. Žolynas
S. ir O. Baka
K. Miseli
K. Klekūnaitė

Philadelphia, Pa.

PALAIDOJOME ANTANĄ ADOMAITĮ

Penktadienį, vasario 11 dieną, iš Norkaus koplyčios buvo palydėtas į Oaklando kapines Antanas Adomaitis, ilgametis pažangietis.

Sekmadienį, vasario 6 dieną kalbėjausi su juo telefonu apie senelių vargingą padėtį taip šaltą žiemą. Sunku gauti kurą, kad būtų galima tinkamai apšildyti gyvenamąjį kambarį. Netgi maisto įsigyti vargas.

Žinojau, kada jis tapo "išprašytas" iš ligoninės, nes dėl jo senatvės esą negalima ji operuoti, o vaistai negelbsti. Draugas Adomaitis skundėsi, kad esąs labai nusilpęs ir valgyti visiškai nenorįs. Jo balsas buvo labai silpnas, o mano klausa prasta, tai pokalbis buvo trumpas. Prižadėjau aplankyti, kaip tik šaltis sumažės.

Pirmadienio anksti rytą jo sūnus pranešė, kad tėvelis mirė.

Draugas Adomaitis į šią šalį atvyko 1912 metais. Jis mirė budamas 86 metų.

Pragyvenimą darėsi siuvimo amate. Buvo labai žymus kostumerinis siuvėjas. Buvo laisvų pažiūrų. Skaitė pažangiąją spaudos, priklausė prie Lietuvių Literatūros Draugijos 10 kuopos.

Drg. Adomaičio žmona mirė 1942 metais. Augino sūnų Juozą, kurio sveikata vėliausiu laiku irgi silpna. Tiesa, sūnus turi mechaniko inžinieriaus diplomą, bet dirbti jau senokai nebegali. Jo žmona Elena užaugino dvi dukras — Barbarą ir C. (?-Red.).

Laidojimo koplyčioje ir kapinėse atsisveikinimo kalbą pasakė R. Merkis. Palydovai buvo pakviesti pietums.

Liūdna, kad pažangiečių gretos taip skubiai retėja.

R. M.

Cleveland, Ohio

LDS 55-tos kuopos susirinkimas įvyks kovo 3 d. 1 val. po piet — ICA svet. 15901 St. Clair Ave. Nariai prašomi dalyvauti ir pasimokėt duokles už 1977 metus. Posėdžiui pasibaigus, turėsim užkandžius.

Pradedant naujus metus, būtų malonu ir geistina, kad nariai nors biškį pasidarbuotų narių gavimo srityje taipgi prisidėtų prie pagerinimo kuopos veikimo.

Visus kviečia **Kps. Valdyba**

New York, N. Y. — New Yorko miesto Centrinė Darbo Taryba pasisakė už darbo savaitės valandų sutrumpinimą iki 35 valandų. Dabartinė darbo savaitė nuo 1938 metų susideda iš 40 valandų.

Haverhill, Mass.

Šalta žiema, daug sniego, daug vietų uždaryta jų tarpe mokyklos. Sunku išeiti iš namų.

Perskaičiau knygą — ėmė daug laiko, bet perskaičiau. Knyga parašyta J. Paukštelio, užvardinta "Cia mūsų namai." Knygoje daug kartų pažymėtas žodis "perma," bet kad nepaaiškinta, ką tas žodis reiškia, kai taip ir pasiliko man nežinomas. Matyt, Lietuvoje kalba yra gerinama, tai atsiranda naujų žodžių. **Darbininkė**

Dėkojame Verutei ir Valiui Bunkams

Užpereitą pirmadienį atnešė mums iš pašto didelę dėžę iš Floridos. Atidarome, kad pilna dėžė greipfruitų ir apelsinų nuo Verutės ir Valio Bunkų.

Tą dieną įvyko LLD Centro Komiteto posėdis, tad ne tik "Laisvės" darbininkai pasidalinome vaisiais, bet ir Komiteto nariams teko.

Sirdingai dėkojame Verutei ir Valiui už skanumynus, bet taip pat džiaugiamės, kad mūs nepamiršta gerieji niujorkiečiai, su kuriais tiek daug teko veikti.

Ieva Mizarienė

Mirė

Juozas Zajankauskas

Tik dabar sužinojome, kad gruodžio 27 dieną mirė New Yorke ir apylinkėje plačiai žinomas "Laisvės" skaitytojas Juozas Zajankauskas (Joseph Zayan). Velionis sirgo ilgai ir sunkiai. Daug mėnesių išgulėjo Wyckoff Height ligoninėje, Brooklyne. Gruodžio 17 buvęs išvežtas į Far Rockaway Peninsula Nursing Home ir ten už desėtko dienų išsiskyrė iš gyvųjų tarpo.

Neturime žinių, kaip ir kur Juozo palaikai buvo palaidoti. Velionis neturėjo šeimos, neigi, kiek mums žinoma, artimų giminių — brolių bei seserų.

ALBERTSON, N. Y.

Mirus

pažangiosios veiklos darbuotojui, saviveiklininkui, Aido Choro ilgamečiui nariui ir solistui

Aleksui Veličkai

reiškiame nuoširdžią užuojautą jo žmonai Domicelei, sūnui Justinui ir jo šeimai, giminėms, draugams ir artimiesiems.

H. Siaurienė	A. Young
R. H. Feiferiai	H. J. Dobrow
A. P. Aleknai	J. Stančikas
J. Vineikis	M. Klishius
W. Misiūnas	L. Novak
V. V. Bunkai	P. J. Kelleriai
J. Andrulienė	M. A. Raškauskai
M. W. Žukai	B. J. Vaitkai
T. J. Lukai	A. F. Pateckai
H. Janulytė	A. Pakalniškienė
E. Valley	M. J. Velička
E. Jeskevičiūtė	T. Sholiūnas

St. Petersburg, Florida

Minėkime kovo aštuntąją — Moters Dieną su Niujorko Lietuvių Moterų Klubo narėmis kovo 6 d., Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 2 val. Meninę programą išpildys Aido Choras vadovybėje Mildred Stensler su solistais V. Becker ir Nele Ventiene. Taipgi išgirsime naują solistę Larissą Cibulskytę ir Darių Lukoševičių. Žurnalistė Banga Lukoševičienė ir įžymi dailininkė Mae Stevens-Baranikienė pakalbės. Po programos bus duodami pilni pietūs. Auka $6.

PRIEŠ TREJUS METUS MIRĖ VINCAS ČEPULIS

LIETUVAI PAGALBOS TEIKIMO KOMITETAS

Nuotraukoje [iš kairės] — sėdi: Vincas Čepulis, Nastė Buknienė, Lilija Kavaliauskaitė, Frances Pakalniškienė ir Antanas Bimba; stovi: Vincas Karlonas, Jonas Tomsonas, Motiejus Klimas ir Valys Bunkus.

Vincas Cepulis gimė 1893 metais balandžio 20 d. Kužiuose (arti Šiaulių). Lankė ir baigė pradinę mokyklą Kužuose. Baigdamas pradinę mokyklą Vincas susipažįsta su Šiaulių gimnazijos moksleiviais ir gauna pažangios literatūros-laikraščių ir knygų, aistringai gaudo revoliucionierių platinamus lapelius, skaito juos ir dalina kitiems.

Tėvai buvo religingi. Bet Vincas dar jaunas būdamas iš knygų ir lapelių įsitikino, kad reikia organizuotis ir veikti prieš darbo žmonių išnaudojimą. Girdėdami tėvai, kaip Vincas kalba, kažko labai nepatenkinti ir nusitarė neleisti Vincą į gimnaziją, — kiek išmoko, tiek užtenka, tegu eina dirbti!

Vincas Cepulis pačioje savo žydinčioje jaunystėje, 1913 metais spalio mėn. paliko savo gimtąjį kraštą, išvyko į Ameriką geresnio duonos kąsnio jieškoti. Atvykęs į Ameriką, apsigyveno Yonkers miestuke, netoli New Yorko. Darbą gavo audimo fabrike mašinų remontininku. Metus ir pusę padirbęs tame fabrike, išvyko į Worcester, Mass., ten gavo darbą mašinų gamykloje.

Apsigyvenęs Worcesteryje, Vincas rado daug lietuvių ir platų jų pažangų judėjimą.

Vincas Cepulis greitai įsijungė į tą judėjimą, įstojo į Socialistų Sąjungos kuopą ir į kitas progresyves organizacijas. Netrukus buvo išrinktas Lietuvių Socialistų Sąjungos kuopos pirmininku ir į kitų organizacijų valdybas.

Worcester gyvendamas ir veikdamas organizacijose, susipažįsta su Ona Kirmelaite, kiri taipgi buvo aktyvi lietuvių meninėjoje veikloje, dainavo choruose, vaidino veikaluose, priklausė Socialistų kuopai. 1925 metais Vincas susituokė su Onute ir tais pačiais metais atvyko į Brooklyną, ir čia abu įsitraukė į lietuvių Pažangiąsias organizacijas.

Prasidėjus antrajam Pasauliniam karui, V. Cepulis buvo išrinktas Pagalbos Lietuvai teikti komiteto sekretorium ir dirbo labai daug su didžiausiu pasiaukavimu. Tas komitetas atliko didelį darbą, labai daug įvairių siuntinių buvo pasiųsta į Lietuvą nuo karo nukentėjusių žmonių paramai. Jo žmona Onutė taip pat pridėjo daug darbo. Ji siuvo, taisė drabužius, mezgė pirštines, megstukus. Šis komitetas surinko kelioliką tūkstančių dolerių už kuriuos buvo perkami vaistai bei vėžio ligų tyrimo aperatūra ir siunčiama į Tarybų Lietuvą. Ir dar dabar Lietuvos žmonės prisimena tą suteiktą pagalbą ir yra dėkingi Amerikos pažangiesiems lietuviams.

Laisviečių iniciatyva buvo iškeltas klausimas, kad New Yorko apylinkės Progresyviams Lietuviams reikalinga įsigyti geresnes ir didesnes patalpas. Tam reikalui buvo išrinktas komitetas, su V. Čepuliu kaip sekretorium. Neužilgo namas buvo surastas ir nupirktas, kuriame tapo įsteigtas savo kultūrinis centras — Liberty Auditorium (Laisvės Auditorija). Į naujas patalpas įsikėlė ne tik "Laisvės" redakcija ir spaustuvė, bet ir kitos pažangios lietuvių organizacijos.

Vincas būdamas Namo Bendroves sekretorius — iždininkas, daug turėjo rūpintis ir darbuotis namo reikalais.

Per eilę metų jis darbavosi L. D. S. buvo 1 kuopos protokolų sekretorium ir Centro komiteto nariu.

Vincą Cepulį galima pavadinti "Laisvės" laikraščio išleidime antrąja ranka, beveik visą laiką iki sunegalėjimo jis buvo "Laisvės Bendrovės direktorių sekretorius. Kada vykdavo dideli ir skaitlingi "Laisvės metiniai suvažiavimai, koncertai, piknikai, Vincas ir Onutė Cepuliai visuomet dirbdavo tuose parengimuose, jiems nebūdavo niekas persunku. Prisimenu, kai Vincas pradėjo sirgti ta biauria nepagydoma Parkinsono liga. Vis dar ateidavo į "Laisvės" direktorių susirinkimus, rašydavo protokolus, bet rankų pirštai tirpdavo. Sunku buvo rašyti, bet Vincas nepasiduodavo, viską susižymėdavo, o namo parėjęs rašoma mašinėle perrašydavo. Pagaliau liga jį taip prislėgė, kad visai nebegalėjo iš namų išeiti.

Vinco susirgimas mums laisviečiams buvo didelis nuostolis. Laiks nuo laiko aplankydavom jį. Būdavo gaila žiūrėti į tą mūsų mielą draugą. Koks pirmiau jis buvo stiprus, energingas, o dabar sėdi ar guli ligos kankinamas, visas kūnas dreba, bet protas nepaliestas, visada klausdavo, kaip "Laisvės" reikalai sustovi.

Ypatingai Vincui būdavo linksma, kai jį aplankydavo Tarybų Lietuvos draugai ir papasakodavo apie Lietuvoje daromą didelį progresą visose gyvenimo srityse. Tas suteikdavo Vincui džiaugsmo ir pasiryžimo dar išgyti ir ilgiau gyventi. Jis žinojo, kad ir jis nors nedidele dalele yra prisidėjęs, kad Tarybų Valdžia suteikė darbo liaudžiai geresnį gyvenimą. Prieš pat mirtį Vincas ir Ona Cepuliai, "Laisvės 60 metų Jubiliejaus Albume sakė: "Sveikiname "Laisvę jos 60 metų sukakties proga. Linkime jai ilgai gyvuoti ir kovoti už darbo žmonių reikalus ir už taiką pasaulyje.

Sveikiname visą "Laisvės" personalą, kuris tęsia gerą darbą ir linkime sėkmingai toliau darbuotis."

Tuos linkėjimus rašydamas Vincas buvo labai Parkinsono ligos iškankintas, bet liko savo idėjoms ištikimas. Jo mylima žmona Onutė turėjo daug vargo ir rūpesčių jį prižiūrėti.

Vincas Cepulis mirė 1974 metais gegužės 19 d., išgyvenęs 81 metus amžiaus.

Vincas palaidotas Cypress Hills kapinėse Brooklyne. Onutė dažnai aplanko savo mylimo vyro kapą, pasodina gėlių ant jo kapo. Onutė visą gyvenimą sykiu žengė su Vincu, suprato jo įsitikinimus ir troškimus, prižadėjo nepamiršti tą, ką jie dirbo visą gyvenimą dėl darbo žmonių reikalo, kuriam Vincas atidavė visus savo subrendusius, stipriausius, gražiausius gyvenimo metus. Daug žmonių jį pažinojo, kaip žymų visuomenės veikėją.

Kam teko su Vincu dirbti ir bendrauti, prisimina jį kaip nuoširdų darbo žmonių draugą. Jis davė ir darė viską, ką galėjo, dėl žmonių gerovės, kad saulė amžinai švestų viršum mūsų planetos.

Po Vinco mirties jo mylima žmona tęsia toliau tą darbą — dainuoja Aido Chore, pagelbsti ir prie kitų darbų. Neseniai Onutė atėjo į Choro pamokas su maistu ir vaišėmis. Sako: "Noriu atšvęsti trigubas sukaktuves. Jei dar Vincas būtų gyvas, tai švęstumėm 50 metų vedybinę sukaktį, šiais metais sukanka 50 m. kaip dainuoju Aido Chore ir 50 metų kaip gyvenu Brooklyne. Ir visą laiką dirbau tame pažangiajame judėjime, daug metų išdirbau virtuvėje gamindama maistą "Laisvės" parengimams."

Mes niekada neužmiršime Vinco Cepulio, Amerikos lietuvių pažangiojo Judėjimo Veterano. O tau, miela Onute, reiškiame širdingiausią užuojautą. **Sausis**

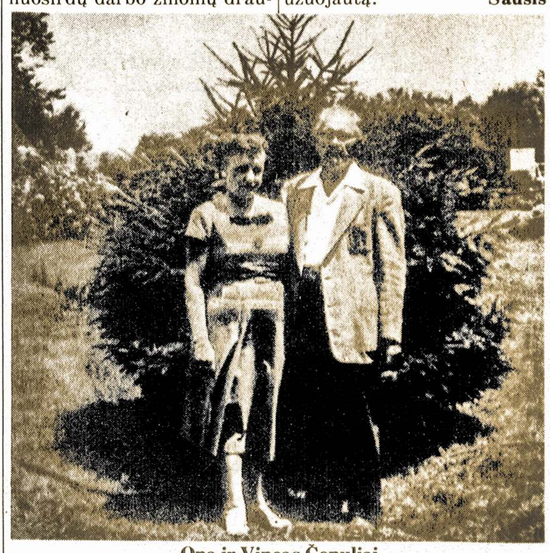

Ona ir Vincas Čepuliai

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418

Telefonas: 846-1970

Pramogų kalendorius

KOVO 20 DIENA

Lietuvių Literatūros Draugijos 28 kuopa rengia Tarptautinės Moters Dienos minėjimą Lietuvių Klubo svetainėje, 48 Green St., Waterbury, Conn.

BALANDŽIO 17

"Laisvės" Bendrovės suvažiavimas šaukiamas 10 val. ryto, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Po suvažiavimo, 2 val. bus duodami pietūs.

"LAISVĖS" DIREKTORIAMS

Pirmadienį, vasario 28 d., 2 val. po pietų įvyks "Laisvės" Kooperatyvo Bendrovės direktorių posėdis. Visi dalyvaukime. **A. Rainienė, Sekr.**

BOMBOS SPROGO DANGORAIŽIUOSE

New Yorkas. — Manhattan miesto dalyje vasario 18 dienos naktį sprogo kieno nors padėtos bombos dangoraižiuose Chrysler-Gulf ir Western. Žalos pridarė nemažai, bet laimė, kad tik vienas pro šalį ėjęs žmogus tapo lengvai sužeistas. Mat, sprogimas įvyko vėlai naktį.

New Yorkas. — Smarkiai pagausėjo sunkiosios kriminalystės šio miesto "subvesė" (požeminiuos traukiniuose). Jų skaičius per 1977 m. pirmasias šešias savaites pakilo 17 procento — nuo 489 1976 m. iki 511.

BRIEFS

Two people were toasted with "Happy Birthday'' songs at the party table after the chorus rehearsal, Saturday, Feb. 19. Those two were Anthony Bimba and one of our best people — Walter Yuskovic. Many more active years to both of them!

* * *

The biggest thieves are not in jail. Let a worker steal a loaf of bread and the law knocks him down. But the corporations rob the public and they just get richer.

* * *

New Yorkers, have you written to your City Council representative to tell him or her to oppose renewing the Emergency Finance Control Board? If you haven't, you should do so immediately. While the EFCB is not due to expire until 1978, the bankers are demanding that an agreement be made now to continue it past then or they will not buy any more city bonds.

* * *

Tourism is the second biggest business in New York State, and the state's cultural attractions generate an astonishing portion of that business.

* * *

The number of unmarried couples living together in the United States has risen dramatically in the past six years, with the sharpest increase reported among individuals under age 45, a Census Bureau report disclosed.

* * *

They say that probably the reason Florence Nightingale is not listed as a saint in the Church of England is that she nursed radical cause.

Florence Nightingale lived from 1820 to 1910. She spent 60 of those years in nursing, both taking care of individual patients and organizing the nursing profession in England and India. **Ilse**